

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**«ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ:
ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΑΜ:2004126

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

Ευχαριστίες

Στο σημείο αυτό θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. **Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία** για την πολύτιμη καθοδήγησή της.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τόσο τους υπαλλήλους όσο και τους πολίτες του Δήμου Αρταίων για την συμμετοχή τους στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένειά μου που μου συμπαραστάθηκε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του ΤΕΙ Καλαμάτας.

Συντάκτης της εργασίας είναι ο Γεωργάκης Χρήστος. Θέμα της εργασίας είναι η νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και πιο συγκεκριμένα η περίπτωση του Δήμου Αρταίων.

Ο νέος Δήμος Αρταίων συστάθηκε με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» την 1/1/2011 από τη συνένωση των δήμων Αμβρακικού, Αρταίων, Βλαχέρνας, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης.

Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τι επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) είχε στον Δήμο Αρταίων η εφαρμογή του «Καλλικράτη», θα πραγματοποιήσουμε μια έρευνα στο πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας.

Σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των δημοτών για την Μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» και τι πιστεύουν για τις αλλαγές που έφερε στον Δήμο τους και στις υπηρεσίες του. Επίσης μέσα από τους δημότες να γίνουν γνωστοί οι τομείς (κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, κλπ) στους οποίους υστερεί ο νέος Δήμος Αρταίων

Επιπλέον, σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσο είχαν ενημερωθεί οι αιρετοί του Δήμου Αρταίων για τις αλλαγές της Μεταρρύθμισης, αν υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου τους και κατά πόσο είναι σύμφωνοι με την νέα οργανωτική δομή.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα κεφάλαια από τα οποία αποτελείται η εργασία:

- Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η τοπική Αυτοδιοίκηση όπως είναι σήμερα.
- Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης».
- Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο νέος Δήμος Αρταίων.
- Και στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δήμου Αρταίων καθώς και σε αιρετούς του Δήμου.
- Τέλος παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εργασία.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	iv
Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1 ^ο	3
Ιστορική αναδρομή Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	3
1.1 Οι μεταρρυθμίσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	3
1.2 Ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	6
Κεφάλαιο 2 ^ο	9
Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σήμερα.....	9
2.1 Οι Δήμοι.....	9
2.1.1 Όργανα.....	10
2.1.2 Αρμοδιότητες.....	11
2.2 Οι Περιφέρειες.....	13
2.2.1 Όργανα.....	15
2.2.2 Αρμοδιότητες.....	16
2.3 Η αποκεντρωμένη διοίκηση	18
Κεφάλαιο 3 ^ο	21
Η Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης».....	21
3.1 Γενικά.....	22
3.2 Ο σκοπός της διοικητική μεταρρύθμισης.....	23
3.3 Τα κριτήρια των διοικητικών ορίων των νέων ΟΤΑ	24
3.4 Σύσταση Δήμων	25
3.5 Σύσταση και Συγκρότηση Περιφερειών	26
3.6 Σύσταση αποκεντρωμένης διοίκησης	29
3.7 Εκλογική διαδικασία.....	31

3.8 Εποπτεία	31
Κεφάλαιο 4°	32
Δήμος Αρταίων	32
4.1 Η Άρτα	32
4.2 Η Περιφέρεια Ηπείρου	33
4.3 Ο Δήμος Αρταίων	34
4.3.1 Πληθυσμός	34
4.4 Δημοτικές επιχειρήσεις και Οργανισμοί	35
4.4.1 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Άρτας	35
4.4.2 Αρταίων Δημοτική Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.	35
4.4.3 Δημοτική Κοινωφελής επιχείρηση Δήμου Αρταίων	36
4.4.4 Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας - Παιδείας - Αθλητισμού – Πολιτισμού	37
4.4.5 Δημοτική αστυνομία	39
4.4.6 Βοήθεια στο σπίτι	39
4.5 Αξιοθέατα Δήμου Αρταίων	40
4.6 Πολιτιστικές εκδηλώσεις	43
4.7 Χρήσεις γης	44
4.8 Απασχόληση – Παραγωγικές δραστηριότητες	47
4.8.1 Απασχόληση Κατοίκων	47
Κεφάλαιο 5°	50
Η Διοικητική Μεταρρύθμιση στον Δήμο Αρταίων	50
5.1 Η έρευνα για τον νέο Δήμο Αρταίων	50
5.2 Αποτελέσματα της έρευνας	51
5.2.1 Η έρευνα σε δημότες του Δήμου Αρταίων	51
5.2.2 Η έρευνα σε αιρετούς του Δήμου Αρταίων	59
Συμπεράσματα	67
Βιβλιογραφία	70

Παράρτημα I	72
Ερωτηματολόγιο	72
Παράρτημα II	77
Απαντήσεις Ερωτηματολογίου	77

Εισαγωγή

Πρόγραμμα Καλλικράτης, ακριβέστερα *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ενίοτε απαντάται και ως *Σχέδιο Καλλικράτης*, από την ονομασία που είχε πριν εισαχθεί προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων.

Το πρόγραμμα ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή το Μάιο του 2010. Μέρος των διατάξεών του ενεργοποιήθηκε άμεσα με τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 7 Ιουνίου 2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α'/2010), ώστε να διεξαχθούν βάσει αυτών οι αυτοδιοικητικές εκλογές του ίδιου έτους. Στην πλήρη μορφή του, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011.

Αυτό είναι και το θέμα που αναπτύχθει στην παρούσα εργασία. Ξεκινώντας λοιπόν, στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει παρουσίαση της ιστορικής αναδρομής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Θα αναλυθούν οι μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει μετά από την επανάσταση του 1821, μέχρι και σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η τοπική Αυτοδιοίκηση όπως είναι σήμερα. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται οι αρμοδιότητες και τα όργανα των Δήμων, οι αρμοδιότητες και τα όργανα των Περιφερειών και γίνεται αναφορά και στην αποκεντρωμένη διοίκηση.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης». Ποιος είναι ο σκοπός της, ποια είναι τα κριτήρια των νέων διοικητικών ορίων των Δήμων, ποιες είναι οι αλλαγές στην σύσταση των Δήμων, των Περιφερειών και της αποκεντρωμένης διοίκησης. Επίσης παρουσιάζονται οι αλλαγές της εκλογικής διαδικασίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο που είναι και ένα από τα πιο βασικά κεφάλαια, παρουσιάζεται ο νέος Δήμος Αρταίων. Αναλύονται οι αλλαγές που έφερε ο «Καλλικράτης» στην Άρτα αλλά και σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου. Παρουσιάζονται οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί του Δήμου, καθώς επίσης και τα αξιοθέατα της περιοχής. Επιπλέον δίνονται κάποια σημαντικά στοιχεία για τον πληθυσμό, την απασχόληση και τις χρήσεις γης.

Και στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δήμου Αρταίων καθώς και σε αιρετούς του Δήμου. Σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των δημοτών για την Μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» και τι πιστεύουν για τις αλλαγές που έφερε στον Δήμο τους και στις υπηρεσίες του. Επίσης μέσα από τους δημότες να γίνουν γνωστοί οι τομείς (κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, κλπ) στους οποίους υστερεί ο νέος Δήμος Αρταίων

Επιπλέον, σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσο είχαν ενημερωθεί οι αιρετοί του Δήμου Αρταίων για τις αλλαγές της Μεταρρύθμισης, αν υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου τους και κατά πόσο είναι σύμφωνοι με την νέα οργανωτική δομή.

Τέλος παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εργασία.

Κεφάλαιο 1^ο

Ιστορική αναδρομή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.1 Οι μεταρρυθμίσεις τις Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η μακρά ιστορία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανατρέχει στην εποχή του Κλεισθένη, ο οποίος χώρισε την Αθηναϊκή Πολιτεία σε εκατό Δήμους. Ο κάθε Δήμος είχε τη δική του ονομασία, τη δική του Διοικητική Περιφέρεια και τα δικά του άμεσα, εκλεγμένα από τους κατοίκους του, Διοικητικά Όργανα. Το πρώτο θεσμικό πλαίσιο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, μετά την επανάσταση του 1821, αποτελούν οι Νόμοι 12/30 Απριλίου 1822, της Α' Εθνικής Συνέλευσης της Επιδαύρου «Περί Οργανισμού των Ελληνικών Επαρχιών» και της 29ης Νοεμβρίου 1822 «Περί εκλογής των Παραστατών»¹.

Οι βάσεις όμως για ένα αποκεντρωμένο σύστημα Διοίκησης μπήκαν το 1828 από τον Ι. Καποδίστρια, με την καθιέρωση των Κοινοτικών και Επαρχιακών Δημογεροντιών. Το σύστημα όμως αυτό, στη φιλοσοφία του, ήταν ένα σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης μάλλον, που ταυτιζόταν με την Κεντρική Διοίκηση, παρά ένα σύστημα Αυτοδιοίκησης. Με τις ρυθμίσεις δηλαδή που εισήγαγε ο Καποδίστριας, μετέτρεψε τις Αυτοδιοικούμενες Κοινότητες σε παραρτήματα του Διοικητικού μηχανισμού, αφού διόρισε Κυβερνητικούς Επιτρόπους, οι οποίοι ασκούσαν την

¹ Γεώργιος Ε. Νάστος, (2010), «Ιστορική εξέλιξη του θεσμού της ΤΑ», <http://www.lexovitis.gr>

Τοπική Διοίκηση στο όνομά του. Διαφορετική διάρθρωση της Τ.Α. καθιερώθηκε στην εποχή της αντιβασιλείας.

Με το Νόμο της 27ης Δεκεμβρίου 1833 «Περί συστάσεως των Δήμων», καταργήθηκαν οι κοινοτικές και Επαρχιακές Δημογεροντίες και καθιερώθηκε ο θεσμός του Δήμου. Για να συσταθούν Δήμοι έπρεπε να υπάρχουν τουλάχιστον 300 κάτοικοι, ενώ τα χωριά που είχαν λιγότερους κατοίκους, έπρεπε να συγχωνευθούν. Έτσι, δημιουργήθηκαν 750 Δήμοι, οι οποίοι αργότερα, με το Νόμο 16/22 Σεπτεμβρίου 1840, περιορίστηκαν σε 250. Πιστεύεται από τους μελετητές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ότι η βασική αιτία για τη μείωση του αριθμού των Ο.Τ.Α. ήταν ότι, με τον τρόπο αυτό, διευκολύνονταν η άσκηση εξουσίας από την Κεντρική Διοίκηση μέσω των Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σταθμό στην εξέλιξη της Τ.Α. στην Ελλάδα αποτελεί ο Νόμος ΔΝΖ' του 1912. Με το Νόμο αυτό διατηρήθηκαν οι Δήμοι και επανήλθε ο θεσμός της κοινότητας. Πιο συγκεκριμένα, με το Νόμο ΔΝΖ', Δήμους αποτελούσαν οι Πρωτεύουσες των Νομών και οι πόλεις με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους, ενώ για τις Κοινότητες το ελάχιστο όριο ήταν οι 300 κάτοικοι. Κατά την εφαρμογή του Νόμου δημιουργήθηκαν περίπου 6.000 Δήμοι & Κοινότητες. Το πρώτο Σύνταγμα, που αναφέρεται ουσιαστικά σε θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι αυτό του 1927. Σύμφωνα με το άρθρο 107 το κράτος διαιρείτο σε Περιφέρειες, μέσα στις οποίες οι πολίτες θα μπορούσαν να διαχειρίζονται απ' ευθείας τις τοπικές υποθέσεις που θα προσδιόριζε ο Νόμος. Οι Ο.Τ.Α. θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον δύο βαθμών, όπου την πρώτη βαθμίδα θα αποτελούσαν οι Κοινότητες.

Το 1935 επανήλθε η δομή που ίσχυε με τον Νόμο ΔΝΖ' του 1912. Με το Σύνταγμα του 1952 παρέμεινε η δομή αμετάβλητη, ενώ με το Σύνταγμα του 1975 επανήλθαν ορισμένες σημαντικές διατάξεις. Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος, την πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι Δήμοι και Κοινότητες, ενώ οι υπόλοιπες βαθμίδες αφήνεται να ορισθούν με νόμο. Το Σύνταγμα ορίζει, επίσης, ότι η Διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Ο.Τ.Α. και ότι οι Ο.Τ.Α. αναλαμβάνουν Διοικητική Αυτοτέλεια. Το κράτος ασκεί εποπτεία στους Ο.Τ.Α., χωρίς να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους.

Με τους Νόμους 1416/84 και 1622/86, θεσπίστηκαν ικανά κίνητρα για εθελοντική συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων σε νέους Δήμους, αλλά οι προσπάθειες αυτές δεν έφεραν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Λιγότεροι από 400 Ο.Τ.Α. (από τους 5.775 συνολικά) αξιοποίησαν τα κίνητρα. Επίσης, η πολιτεία με το Νόμο 1416/84, δημιούργησε 572 Αναπτυξιακούς Συνδέσμους και με το Ν. 2218/94, δημιουργήθηκαν τα Συμβούλια Περιοχής (492 Σ/λια Περιοχής) φιλοδοξώντας όπως αυτά θα γίνουν πόλοι έλξης και συνένωσης όλων των δραστηριοτήτων των κατοίκων της περιοχής, ώστε να συμβάλουν στη δημιουργία νέων ισχυρών Δήμων με την εθελοντική συνένωση.

Με το Νόμο 2539/97, «Διοικητική μεταρρύθμιση του Καποδίστρια», δημιουργήθηκαν λιγότεροι και ισχυρότεροι Δήμοι με υποχρεωτική συνένωση, που συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό του Διοικητικού συστήματος στη χώρα μας και από 5.318 Κοινότητες και 457 Δήμους που υπήρχαν, δημιουργήθηκαν, όπως σήμερα υπάρχουν, 914 Δήμοι και 120 Κοινότητες. Μεταπολεμικά, σε πολλές χώρες της Ευρώπης ο αριθμός των μονάδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μειώθηκε σημαντικά, πιστεύοντας ότι οι ευρύτερες διοικητικές ενότητες είναι περισσότερο ικανές να διαχειριστούν και να βοηθήσουν στη μείωση της χωρικής ανισότητας, που εκφράζεται στην ποιότητα και ποικιλία της παραγωγής και διανομής δημόσιων υπηρεσιών. Η Δανία το 1970 προχώρησε στην ενοποίηση των 1.384 Τοπικών Αυτοδιοικητικών Αρχών σε 277 και σήμερα προχωρά σε ευρύτερες συνενώσεις. Οι Ο.Τ.Α. στη Σουηδία το 1974 έγιναν 278 από 2.500 που ήταν το 1951. Το Βέλγιο από 2.675 σε 589, στην Ολλανδία από 1.012 σε 841, στην Αγγλία από 1.200 σε 400 κ.λ.π.

Σήμερα βρισκόμαστε μπροστά στη μεγάλη Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης». Μέσα στο Μάιο 2010 ο «Καλλικράτης» ψηφίστηκε και οι εκλογές έγιναν για τους νέους Δήμους και Περιφέρειες το Νοέμβριο 2010 και ανέλαβαν τη λειτουργία τους την 1η Ιανουαρίου 2011, με αναβάθμιση των αιρετών και εκσυγχρονισμό του Τοπικού Πολιτικού Συστήματος.

1.2 *Ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας, το βασικό κύτταρο τοπικής διοίκησης υπήρξε η κοινότητα. Μια κοινότητα περιλάμβανε έναν ή περισσότερους οικισμούς και είχε την ευθύνη κυρίως της πληρωμής των φόρων στην κεντρική διοίκηση. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, οι ελληνικές κοινότητες αναπτύχθηκαν σημαντικά και συνέβαλαν στην ενίσχυση, διαμόρφωση και διατήρηση της εθνικής συνείδησης. Οι ίδιες όμως, με τον έντονο τοπικισμό που αναπτύχθηκε, ορισμένες φορές, στάθηκαν εμπόδιο στην προσπάθεια δημιουργίας, μετά την Ελληνική Επανάσταση, ενός ενιαίου και συμπαγούς εθνικού κράτους².

Στα πρώτα ελεύθερα χρόνια, η ελληνική επικράτεια χωρίστηκε σε επαρχίες, υποεπαρχίες (ή αντεπαρχίες) – πρώτης και δεύτερης τάξεως – και κοινότητες. Οι έπαρχοι και οι κοινοτάρχες διορίζονταν από την κεντρική διοίκηση, με τους τελευταίους να επιλέγονται, όμως, από κατάλογο που πρότειναν οι διοικούμενοι. Με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου 1834 αυτή η διοικητική διάθρωση καταργήθηκε και η μικρή χώρα χωρίστηκε σε νομούς (δέκα στην αρχή) και σε επαρχίες. Επίσης, καταργήθηκαν οι κοινότητες, που από τα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρχαν, και οι οικισμοί που τις απάρτιζαν συνενώθηκαν σε δήμους τριών διαφορετικών τάξεων, ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Οι νομάρχες υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου των Εσωτερικών και διορίζονταν από αυτό. Οι δήμοι είχαν αρκετές αρμοδιότητες, με κυριότερες: την στοιχειώδη εκπαίδευση (απ' όπου και «δημοτικά» σχολεία), την αστυνόμευση και την στρατολόγηση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, αλλά ο δήμαρχος επιλεγόταν από το νομάρχη, από κατάλογο υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο.

Η δεύτερη και ριζικότερη προσπάθεια αναμόρφωσης του αυτοδιοικητικού συστήματος έγινε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1912. Με το οργανωτικό σχήμα

² «Μικρή ιστορία της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης», <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>

που εισήγαγε ο νόμος ΔΝΖ/1912 «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» κατακερματίστηκαν οι δήμοι και δημιουργήθηκαν χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι κοινότητες αυτές, μικρές, θνησιγενείς και χωρίς πόρους, κατέληξαν να λειτουργούν σαν τοπικά παραρτήματα της κρατικής γραφειοκρατίας (έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων) αντί να αποτελούν ζωντανά κύτταρα οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και προόδου.

Η κατάσταση στο χώρο της τοπικής διοίκησης παρέμεινε στα ίδια γενικά πλαίσια και στα επόμενα χρόνια. Η μεταξική δικτατορία, η Απελευθέρωση, ο Εμφύλιος, η Δικτατορία και, στη συνέχεια, η Μεταπολίτευση, ελάχιστα επέδρασαν στα αυτοδιοικητικά πράγματα. Εντωμεταξύ, όμως, η Ελλάδα είχε αλλάξει εντελώς και, το βασικότερο, η αστυφιλία είχε ερημώσει την ύπαιθρο. Οι γερασμένοι και ολιγάριθμοι πληθυσμοί των κοινοτήτων και το πολύπλοκο και αναποτελεσματικό γραφειοκρατικό σύστημα στραγγάλιζε τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και απέτρεπε την κοινωνική και οικονομική πρόοδο.

Το 1981 σηματοδοτήθηκε από αλλαγή στο θεσμικό χάρτη της τοπικής διοίκησης. Με μια σειρά από θεσμικές παρεμβάσεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες, και από διαδοχικές κυβερνήσεις, επιχειρήθηκε – και συνεχίζεται και στις μέρες μας – η τρίτη ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με το νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε και επανήλθε ο ξεχασμένος θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων που πρώτος είχε καθιερώσει ο Χαρίλαος Τρικούπης. Στη συνέχεια, με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, η επικράτεια χωρίστηκε σε δεκατρείς περιφέρειες. Με το νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 το σύνολο των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στην αιρετή πλέον, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανά της: το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης επανακαθορίστηκαν με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια (όχι πάντοτε ξεκάθαρα). Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Καποδίστριας» και οι μεταγενέστερες μικρές τροποποιήσεις του δημιούργησαν 901 δήμους και 130 κοινότητες, από τους 369

δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991. Οι 748 από τους καποδιστριακούς δήμους προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δυο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως δήμοι και σε 151 δήμους δεν σημειώθηκε καμιά αλλαγή. Όσον αφορά τις κοινότητες, οι 108 παρέμειναν αμετάβλητες και 22 προέκυψαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

Μέχρι και πριν την εφαρμογή της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης», η χώρα χωριζόταν σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα δύο νομούς. Τα όρια των νομών, γενικά ορίζονταν και τα διοικητικά όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που αποτελούσαν τους οργανισμούς τοπικής διοίκησης δεύτερου βαθμού. Ειδική περίπτωση αποτελούσαν οι τρεις διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, γνωστές και ως υπερνομαρχίες (Αθηνών-Πειραιώς, Έβρου-Ροδόπης, Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης), εντός των οποίων τα όρια των νομών ορίζονταν αντίστοιχα νομαρχιακά διαμερίσματα.

Κεφάλαιο 2^ο

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σήμερα

Οι δήμοι και οι περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α').

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, συγκροτούνται ως ενιαίες μονάδες για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους και ασκούν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα στις κρατικές υποθέσεις της περιφέρειάς τους, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος.

2.1 Οι Δήμοι

Δήμος ονομάζεται μία οντότητα της δημόσιας διοίκησης, η οποία στα περισσότερα κράτη αποτελεί τη βασική αυτοδιοικητική μονάδα και κατά κανόνα περιλαμβάνει μια πόλη ή κωμόπολη και τα γύρω χωριά της³. Δεν είναι πάντως σπάνιο φαινόμενο να περιλαμβάνει μόνο κάποια συνοικία μια μεγαλούπολης, ή και αντίθετα μόνο χωριά μιας απομονωμένης ορεινής περιοχής ή ενός νησιού.

Οι δήμοι στην Ελλάδα είναι μορφή διακυβέρνησης που έχει μεγάλη προϊστορία, καθώς υπήρχε ήδη από τα κλασικά χρόνια.

³ Ανάκτηση από: <http://el.wikipedia.org>

Μετά την απελευθέρωση του ελληνικού κράτους, το 1832, συγκροτήθηκαν δήμοι σε σημαντικά αστικά κέντρα, οι οποίοι τροποποιήθηκαν με σειρά διαταγμάτων των κυβερνήσεων Ελευθερίου Βενιζέλου. Τα όριά τους έμειναν σχεδόν στάσιμα έως το 1998 και την εφαρμογή του Ν. 2539/97 (Πρόγραμμα Καποδίστριας) που επέβαλε τη μαζική συνένωση πρωτοβάθμιων ΟΤΑ για τη δημιουργία νέων μεγαλύτερων δήμων, με λίγες εξαιρέσεις. Ένα νέο κύμα συνενώσεων έλαβε χώρα το 2011, όταν τέθηκαν σε ισχύ οι σχετικές διατάξεις του «Καλλικράτη».

Η λειτουργία των δήμων ρυθμίζεται από το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

2.1.1 Όργανα

Τα όργανα τα αρμόδια για να παίρνουν αποφάσεις για τις λειτουργίες του Δήμου και των υπηρεσιών του είναι:

- Ο Δήμαρχος, σε συνεννόηση με το Δημοτικό Συμβούλιο, του οποίου τη γνωμοδότηση μπορεί ωστόσο να παρακάμψει.
- Το Δημοτικό Συμβούλιο ως συλλογικό όργανο, που αποτελείται συνήθως από 15-51 έδρες (ανάλογα με τον πληθυσμό του Δήμου). Σε αυτό μετέχουν εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι και Πάρεδροι. Η κατανομή των εδρών γίνεται ανάλογα με το ποσοστό που συγκεντρώνει κάθε παράταξη στις εκλογές. Για τις περισσότερες αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου απαιτείται απλή πλειοψηφία, εκτός από εκείνες που έχουν να κάνουν με σημαντικά θέματα, οικονομικής συνήθως φύσης.
- Η Δημαρχιακή Επιτροπή (που μετά το σχέδιο Καλλικράτης αντικαθίσταται από την Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής), πενταμελές αποφασιστικό όργανο διοίκησης, στο οποίο μετέχουν και δημοτικοί σύμβουλοι της αντιπολίτευσης.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του ΤΕΙ Καλαμάτας.

Συντάκτης της εργασίας είναι ο Γεωργάκης Χρήστος. Θέμα της εργασίας είναι η νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και πιο συγκεκριμένα η περίπτωση του Δήμου Αρταίων.

Ο νέος Δήμος Αρταίων συστάθηκε με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» την 1/1/2011 από τη συνένωση των δήμων Αμβρακικού, Αρταίων, Βλαχέρνας, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης.

Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τι επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) είχε στον Δήμο Αρταίων η εφαρμογή του «Καλλικράτη», θα πραγματοποιήσουμε μια έρευνα στο πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας.

Σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των δημοτών για την Μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» και τι πιστεύουν για τις αλλαγές που έφερε στον Δήμο τους και στις υπηρεσίες του. Επίσης μέσα από τους δημότες να γίνουν γνωστοί οι τομείς (κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, κλπ) στους οποίους υστερεί ο νέος Δήμος Αρταίων

Επιπλέον, σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσο είχαν ενημερωθεί οι αιρετοί του Δήμου Αρταίων για τις αλλαγές της Μεταρρύθμισης, αν υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου τους και κατά πόσο είναι σύμφωνοι με την νέα οργανωτική δομή.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα κεφάλαια από τα οποία αποτελείται η εργασία:

- Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η τοπική Αυτοδιοίκηση όπως είναι σήμερα.
- Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης».
- Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο νέος Δήμος Αρταίων.
- Και στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δήμου Αρταίων καθώς και σε αιρετούς του Δήμου.
- Τέλος παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εργασία.

- Τα Διαμερισματικά Συμβούλια (Δημοτικές Κοινότητες με την νέα ορολογία του νόμου για τον Καλλικράτη), που έχουν θεσπιστεί σε δήμους με περισσότερους από εκατό χιλιάδες κατοίκους.
- Τέλος ρόλο στις αποφάσεις που θα πάρει ο Δήμος για κάποιο θέμα μπορούν να παίξουν και διάφορες επιτροπές κατοίκων, πολιτιστικές, τοπικές ομάδες πίεσης κλπ.

2.1.2 Αρμοδιότητες

Οι Δήμοι πέραν των αρμοδιοτήτων που σήμερα ασκούν, αναλαμβάνουν την άσκηση στο πλαίσιο του Καλλικράτη, των αρμοδιοτήτων εκείνων που προσιδιάζουν στον Β' Βαθμό Αυτοδιοίκησης, ώστε να εξασφαλίζουν την καλύτερη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και βεβαίως την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών⁴.

- **Πολεοδομικές αρμοδιότητες**, έκδοση οικοδομικών αδειών, ο έλεγχος μελετών, αλλά και κάθε συναφούς χαρακτήρα αρμοδιότητες και πράξεις εφαρμογής. Για το σκοπό αυτό ενισχύονται και από το προσωπικό των Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμων και Κοινοτήτων, που καταργούνται και το προσωπικό τους μεταφέρεται στους Δήμους.
- **Υπηρεσίες και πολιτικές για την Πρόνοια**, η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας, η χορήγηση κάρτας αναπηρίας, η καταβολή επιδομάτων, η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.

⁴ «Καλλικράτης»: Όλες οι αρμοδιότητες στους Δήμους, <http://www.atticafreepress.gr>

- **Τομέας Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής**, αναλαμβάνουν τις σχετικές αρμοδιότητες, εποπτικές και άλλες, όπως τη διοργάνωση διενέργειας εμβολιασμών, την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής, που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλους φορείς ή και χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **Τομέας Παιδείας**, το σχολείο γίνεται αποκλειστικά υπόθεση του Δήμου. Αναλαμβάνουν αρμοδιότητες για ανέγερση σχολείων και την κατανομή πιστώσεων στις Σχολικές Επιτροπές για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων, τη μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης. Εντός των διοικητικών τους ορίων, μπορούν να αποφασίζουν την διακοπή μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών. Αποκτούν επίσης αρμοδιότητες στον τομέα της δια βίου μάθησης, όπως τη δυνατότητα ίδρυσης, λειτουργίας και εποπτείας κέντρου δια βίου μάθησης, όπως σχολές γονέων και κέντρα κατάρτισης.
- **Τομέας Εμπορίου**, αναλαμβάνουν τη δυνατότητα έκδοσης αποφάσεων για την ίδρυση, τη διάλυση και τον καθορισμό του τρόπου λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τη συγκρότηση επιτροπών για τον έλεγχο των πολιτών, παραγωγών και επαγγελματιών των λαϊκών αγορών, την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης περιπτέρων και άλλα.
- **Τομέας Τοπικής Ανάπτυξης**, οι Δήμοι αποκτούν τη δυνατότητα για τη μελέτη και την εκτέλεση έργων τεχνικής υποδομής τοπικής σημασίας που αφορούν στη γεωργία, στην κτηνοτροφία, κτηνοτροφία και αλιεία, και ιδίως αυτών που σχετίζονται με την αγροτική οδοποιία.
- **Τομέας Μεταφορών**, αναλαμβάνουν όσες αρμοδιότητες εμπίπτουν με τις αστικές τοπικού επιπέδου αρμοδιότητες, όπως παραδείγματος χάριν τα σχετικά με τις γραμμές των λεωφορείων. Στους Δήμους μεταφέρονται και οι αρμοδιότητες στα ζητήματα αστικής και δημοτικής κατάστασης.

2.2 Οι Περιφέρειες

Περιφέρειες ονομάζονται οι 13 δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης του ελληνικού κράτους⁵. Κάθε περιφέρεια έχει συσταθεί σε μια ευρύτερη περιοχή της χώρας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους), διαθέτει δικές της αυτοτελείς υπηρεσίες και προϋπολογισμό και τα όργανά της εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία. Οι αρμοδιότητές της απλώνονται σε ένα ευρύ φάσμα: από το σχεδιασμό, το συντονισμό και την εφαρμογή των πολιτικών που άπτονται των ζητημάτων της περιοχής, μέχρι και επιμέρους καθήκοντα της κεντρικής διοίκησης που μπορεί να της ανατεθούν με νόμο.

Ο όρος εμπεριέχει επίσης γεωγραφική σημασία, υπό την έννοια ότι οι περιφέρειες διαθέτουν συγκεκριμένη έκταση, πληθυσμό και έδρα, όμως ο αμιγώς γεωγραφικός όρος είναι το διαμέρισμα. Από τις δεκατρείς περιφέρειες, μόλις τρεις ταυτίζονται εδαφικά με διαμέρισμα: Ηλείου, Θεσσαλίας και Κρήτης.

Η Περιφέρεια αποτελεί μία αυτοτελή ενιαία Διοικητική Μονάδα αποκέντρωσης της Κρατικής Διοίκησης με αρμοδιότητες σχεδιασμού, προγραμματισμού, συντονισμού και εφαρμογής των πολιτικών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της γεωγραφικής της περιοχής.

⁵ Ανάκτηση από: <http://www.perifereies.gov.gr>

Οι 13 Περιφέρειες είναι οι εξής⁶:

1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Κομοτηνή
2. Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
3. Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη
4. Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα
5. Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα
6. Ιονίων Νήσων με έδρα την Κέρκυρα
7. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα
8. Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λαμία
9. Αττικής με έδρα την Αθήνα
10. Πελοποννήσου με έδρα την Τρίπολη
11. Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη
12. Νοτίου Αιγαίου με έδρα την Ερμούπολη

⁶ Ανάκτηση από: <http://www.perifereies.gov.gr>

13. Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο

Επιπλέον, το Άγιο Όρος στη χερσόνησο του Άθω, ορίζεται ως Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία εντός της Ελλάδας.

2.2.1 Όργανα

Όργανα της περιφέρειας είναι ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, το περιφερειακό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή και η εκτελεστική επιτροπή.

Περιφερειάρχης ονομάζεται ο αιρετός επικεφαλής μιας περιφέρειας της Ελλάδος.

Παλαιότερα οριζόταν από την εκάστοτε Κυβέρνηση, ενώ πλέον, σύμφωνα με τον νόμο 3852/2010 «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*», εκλέγεται άμεσα από το λαό, κατά τη διάρκεια των Δημοτικών και περιφερειακών εκλογών.

Σε κάθε περιφέρεια τον περιφερειάρχη επικουρούν αντιπεριφερειάρχες που εκλέγονται άμεσα κατ' αντιστοιχία προς τον αριθμό των περιφερειακών ενοτήτων και οι οποίοι δεν καταλαμβάνουν θέση περιφερειακού συμβούλου.

Το περιφερειακό συμβούλιο αποτελείται από σαράντα ένα (41) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό έως 300.000 κατοίκους, πενήντα ένα (51) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό από 300.001 έως 800.000 κατοίκους, εβδομήντα ένα (71) μέλη σε περιφέρειες άνω των 800.000 κατοίκων. Το περιφερειακό συμβούλιο της περιφέρειας Αττικής αποτελείται από εκατόν ένα (101) μέλη. Το περιφερειακό συμβούλιο Νοτίου Αιγαίου αποτελείται από πενήντα ένα (51) μέλη.

2.2.2 Αρμοδιότητες

Η μη ορθολογική κατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο κράτος και στην αυτοδιοίκηση καθώς και ανάμεσα στους βαθμούς της αυτοδιοίκησης δημιουργεί γραφειοκρατία. Συχνά ο πολίτης είναι αναγκασμένος να απευθυνθεί και στο δήμο και στη νομαρχία αλλά και στο κράτος προκειμένου να εξυπηρετηθεί.

Σε πολλές περιπτώσεις η μεταφορά αρμοδιοτήτων στο παρελθόν δεν είχε συνοδευθεί με την αντίστοιχη μεταφορά πόρων και προσωπικού με συνέπεια λειτουργικά και νομικά προβλήματα⁷.

Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων του «Καλλικράτη» στην αυτοδιοικούμενη Περιφέρεια εμφανίζεται παρακάτω:

Πίνακας 2.1: Αρμοδιότητες περιφερειών

Τι ισχύει σήμερα:	Αρμοδιότητες της αυτοδιοικούμενης Περιφέρειας
Σήμερα ο αναπτυξιακός προγραμματισμός ανήκει στην Κρατική Περιφέρεια	Το σύνολο των αρμοδιοτήτων, που αφορούν τον αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό. Στην αρμοδιότητα αυτή εντάσσεται, όχι μόνον η κατάρτιση και εκτέλεση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, αλλά και η συμμετοχή στην όλη διαδικασία, κατάρτισης και εφαρμογής του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Στον ίδιο τομέα εντάσσονται και αρμοδιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων.
Οι αρμοδιότητες που αφορούν στις Αυτοτελείς Υγειονομικές Περιφέρειες εποπτευόμενες από Υπ. Υγείας και	Οι αρμοδιότητες των Δημοσίων Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.ΠΕ.).

⁷ Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων του «Καλλικράτη», www.e-aftodioikisi.gr

Κοινωνικής Αλληλεγγύης	
<p>Η επισκευή και η συντήρηση των οδικών δικτύων ανήκει και στην Κρατική Περιφέρεια και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με αποτέλεσμα πολλές δυσλειτουργίες</p>	<p>Τομέας έργων: απονέμονται αρμοδιότητες, που αφορούν την κατασκευή, συντήρηση και ανακαίνιση οδών, οι οποίες ασκούνται από την Κρατική Περιφέρεια και τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.</p> <p>Η αρμοδιότητα αυτή συμπεριλαμβάνει και τις αντίστοιχες μελέτες.</p>
<p>Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και η συντήρηση αντιπλημμυρικών, συγκοινωνιακών, κτιριακών κλπ έργων ανήκει και στην Κρατική Περιφέρεια και το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων με συνέπεια πολλές δυσλειτουργίες</p>	<p>Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων, η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, η αντιμετώπιση θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, καθώς και η διαχείριση ειδικών έργων περιφερειακού επιπέδου που έχουν εκτελεσθεί από τις Ε.Υ.Δ.Ε.</p>
<p>Τα εγγειοβελτιωτικά έργα ανήκουν στο Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων</p>	<p>Αρμοδιότητες σχετικές με την εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων (ΓΟΕΒ)</p>
<p>Θέματα κατάρτισης, εποπτείας Δημοσίων ΙΕΚ και λειτουργικής υποστήριξής τους ανήκουν στο Υπ. Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων</p>	<p>Θέματα κατάρτισης, εποπτεία Δημοσίων ΙΕΚ και λειτουργική υποστήριξη</p>
<p>Σήμερα 25 Αθλητικά Κέντρα Περιφερειακού Χαρακτήρα ανήκουν στον Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού</p>	<p>Το σύνολο των αρμοδιοτήτων για τη λειτουργία και εποπτεία των Αθλητικών Κέντρων Περιφερειακού χαρακτήρα.</p>

Πηγή: www.e-aftodioikisi.gr

Συνοπτικά, οι αρμοδιότητες των περιφερειών, αφορούν τους τομείς:

- Προγραμματισμού-Ανάπτυξης
- Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας
- Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας
- Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού
- Μεταφορών – Επικοινωνιών
- Έργων-Χωροταξίας- Περιβάλλοντος
- Υγείας
- Παιδείας - Πολιτισμού – Αθλητισμού
- Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας

2.3 Η αποκεντρωμένη διοίκηση

Η αποκεντρωμένη διοίκηση αποτελεί βαθμίδα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, η οποία συστάθηκε το 2011, όταν τέθηκε σε ισχύ η νέα διοικητική διαίρεση του προγράμματος Καλλικράτης⁸.

Συνολικά συστάθηκαν επτά α.δ. με χώρο ευθύνης που περιλαμβάνει από μία έως τρεις περιφέρειες και καθήκον την εφαρμογή των κυβερνητικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Επικεφαλής τους είναι ο γενικός γραμματέας, ο οποίος διορίζεται από την κυβέρνηση και λειτουργεί βάσει των οδηγιών της. Στη λειτουργία τους συμμετέχει επίσης ένα συμβούλιο, όπου εκπροσωπούνται οι οικείες περιφέρειες και δήμοι, αλλά αυτό έχει επικουρικό χαρακτήρα και δεν μπορεί να λάβει αποφάσεις.

Η σύσταση των α.δ. έγινε για να αναλάβουν βασικές αρμοδιότητες των περιφερειών, μετά την καθιέρωση των τελευταίων ως αυτοδιοικούμενων οργανισμών. Πρόκειται για αρμοδιότητες που είτε λόγω των διατάξεων του Συντάγματος, είτε λόγω του

⁸ Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», (ΦΕΚ 87/τ.Α'07-06-2010) Εφημερίς της Κυβερνήσεως

χαρακτήρα τους, αποφασίστηκε να μην περάσουν στην τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά να παραμείνουν στην ευθύνη της κεντρικής εξουσίας.

Πίνακας 2.2: Η αποκεντρωμένη διοίκηση

Έδρα	Περιφέρειες	Χάρτης
Αττικής	Αθήνα	Αττικής
Μακεδονίας-Θράκης	Θεσσαλονίκη	Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Ιωάννινα	Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Λάρισα	Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας

Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Πάτρα	Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας, Ιονίων Νήσων
Αιγαίου	Πειραιάς	Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου
Κρήτης	Ηράκλειο	Κρήτης

Πηγή: <http://el.wikipedia.org>

Κεφάλαιο 3^ο

Η Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης»

3.1 Γενικά

«Καλλικράτης» είναι το όνομα που δόθηκε από την ελληνική κυβέρνηση στη «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», μια σειρά διοικητικών αλλαγών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση⁹.

Σημαντικό σημείο του σχεδίου είναι η διοικητική μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης μέσω της μείωσης του αριθμού φορέων και συγκεκριμένα προτείνεται:

- Συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και κοινότητες) από 1034 σε 325 Δήμους.
- Συνένωση περίπου 6.000 Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων των Δήμων σε λιγότερα από 2000.
- Αντικατάσταση των 56 νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων σε 13 αιρετές περιφέρειες που θα είναι η σημερινές 13 περιφέρειες και τις 13 κρατικές περιφέρειες σε 7 γενικές διοικήσεις του κράτους μοιρασμένες σε 7 πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πειραιάς, Πάτρα, Ηράκλειο, Λάρισα, Ιωάννινα).
- Μετατροπή της θητείας δημάρχου και περιφερειάρχη από τετραετή σε πενταετή με διεξαγωγή των εκλογών ταυτόχρονα με τις Ευρωεκλογές.

Το Σχέδιο Καλλικράτης είναι συνέχεια του Σχεδίου Καποδίστρια του νόμου (2539/97) του Ελληνικού Κράτους, σύμφωνα με τον οποίο έγινε συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους. Το Σχέδιο Καλλικράτης (ως Νέα Αρχιτεκτονική) πήρε το όνομά του από τον Καλλικράτη, έναν από τους δυο αρχιτέκτονες του Παρθενώνα της Ακρόπολης των Αθηνών.

⁹ Ανάκτηση από: <http://el.wikipedia.org>

3.2 Ο σκοπός της διοικητική μεταρρύθμισης

Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποσκοπεί στην εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων πολιτών μέσω του περιορισμού του αριθμού των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων και στην εξορθολογισμένη διαχείριση. Ταυτόχρονα, το σημαντικότερο πλεονέκτημα της Νέας Αρχιτεκτονικής είναι η αναπτυξιακή της προοπτική. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων ΟΤΑ τους καθιστά ικανούς να διευκολύνουν, να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών, να καταστούν με λίγα λόγια βασικός συντελεστής της τοπικής ανάπτυξης. Τοπικής ανάπτυξης που τα κύρια χαρακτηριστικά της βασίζονται στην αξιοποίηση των τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, στο σεβασμό στο περιβάλλον και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» στόχο έχει να προσδώσει στη χώρα μια σταθερή και σύγχρονη διοικητική και αυτοδιοικητική δομή μόνιμου χαρακτήρα. Σχεδιάστηκε με την επίγνωση δηλαδή ότι πρέπει να ξεπεραστεί η προσέγγιση προσωρινών λύσεων, περιοριζόμενη σε μεταβατικές λύσεις που θα δημιουργούσαν σύντομα ανάγκες νέων παρεμβάσεων, αναπαράγοντας εκκρεμότητες. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός που παρουσιάζεται με τη Νέα Αρχιτεκτονική έχει μακρόπνοα χαρακτηριστικά, ικανά να ανταποκριθούν όχι μόνο στις σημερινές αλλά και στις μελλοντικές ανάγκες ανάπτυξης με τις απαραίτητες ασφαλώς προσαρμογές που ίσως καταστούν αναγκαίες.

3.3 Τα κριτήρια των διοικητικών ορίων των νέων ΟΤΑ

Τα κριτήρια για την χωροθέτηση των διοικητικών ορίων των νέων ΟΤΑ βασίζονται σε εκείνα που υιοθέτησε η ΚΕΔΚΕ το 2007 στο Συνέδριο της Κυλλήνης και είναι τα ακόλουθα¹⁰:

- Πληθυσμιακά (όπως ο αριθμός των δημοτών, ο αριθμός των κατοίκων, η πληθυσμιακή πυκνότητα, η κατανομή των κατοικιών).
- Κοινωνικά (όπως το μέσο μέγεθος νοικοκυριού, οι μορφωτικοί δείκτες, το ποσοστό αλλοδαπών).
- Οικονομικά (όπως η απασχόληση, η δομή της απασχόλησης, η εργασιακή κινητικότητα, το εισόδημα).
- Γεωγραφικά (όπως έκταση και μορφολογία, το σχήμα, η προσβασιμότητα, τα δίκτυα υποδομών).
- Αναπτυξιακά (όπως η δομή της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και γενικότερα της τοπικής ανάπτυξης, η ύπαρξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών φορέων, η συμμετοχή σε Κοινοτικά και Εθνικά Προγράμματα).
- Λειτουργικά και βιωσιμότητας του νέου δήμου (πόροι και ενδογενές δυναμικό).
- Πολιτιστικά, Ιστορικά.
- Χωροταξικά κριτήρια, με τα οποία επιδιώκεται:

¹⁰ Ανώνυμος, (2010), «Σχέδιο Καλλικράτης: Διαβάστε όλο το σχέδιο νόμου», Ιανουάριος 2010, ανάκτηση από: <http://www.madata.gr/epikairotita/politics/49623.html>

α) Η γεωγραφική / χωρική ολοκλήρωση των διαφόρων κοινωνικών, διοικητικών και οικονομικών λειτουργιών, εξυπηρετήσεων και υποδομών που διασφαλίζουν κάποιου βαθμού βιωσιμότητα (χωρίς να είναι απόλυτος κανόνας).

β) Η γεωγραφική κινητικότητα σε συνδυασμό με τις λειτουργικές εξαρτήσεις και επιρροές μεταξύ των οικιστικών κέντρων.

γ) Η ταυτότητα του τόπου που αναφέρεται στο συμβολικό και στο σημειολογικό επίπεδο για την τοπική κοινωνία.

3.4 Σύσταση Δήμων

Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης¹¹.

Βασική αρχή σε όλη τη χώρα υπήρξε η δημιουργία δήμων με πληθυσμιακό όριο κατ' ελάχιστο 10.000 κατοίκων, ενώ προκειμένου κάποιος δήμος να διατηρήσει την αυτονομία του θα έπρεπε να υπερβαίνει τους 12.000 κατοίκους. Οι Δήμοι Αττικής και Θεσσαλονίκης, όπου το πληθυσμιακό όριο κάθε δήμου κυμάνθηκε στους 25.000 κατοίκους.

Ειδικές ρυθμίσεις εφαρμόστηκαν σε νησιά και ορεινές περιοχές. Έτσι, με εξαίρεση την Κρήτη και την Εύβοια τηρήθηκε η αρχή κάθε νησί να είναι ένας δήμος, με πρόβλεψη ωστόσο τα πολύ μικρά νησιά με επαρκή συγκοινωνία να συνενώνονται με το κοντινότερο- όπως για παράδειγμα τα Κύθηρα με τα Αντικύθηρα.

¹¹ Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», (ΦΕΚ 87/τ.Α'/07-06-2010) Εφημερίς της Κυβερνήσεως

Για τη σύσταση των ορεινών δήμων ως πληθυσμιακό κριτήριο τέθηκε το όριο των 2.000 κατοίκων, υπό την προϋπόθεση πως το 50% των διαμερισμάτων τους είναι ορεινά.

3.5 Σύσταση και Συγκρότηση Περιφερειών

Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης¹².

Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Οι περιφέρειες που συστάθηκαν είναι οι εξής:

- Η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Δράμας, Έβρου, Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης. Έδρα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης είναι η Κομοτηνή. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
- Η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πιερίας, Πέλλας, Σερρών και Χαλκιδικής. Έδρα της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι η Θεσσαλονίκη.

¹² Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», (ΦΕΚ 87/τ.Α'/07-06-2010) Εφημερίς της Κυβερνήσεως

- Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας. Έδρα της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι η Κοζάνη.
- Η περιφέρεια Ηπείρου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, και Πρεβέζης. Έδρα της περιφέρειας Ηπείρου είναι τα Ιωάννινα.
- Η περιφέρεια Θεσσαλίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων. Έδρα της περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η Λάρισα.
- Η περιφέρεια Ιονίου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας. Έδρα της περιφέρειας Ιονίου είναι η Κέρκυρα.
- Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Έδρα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι η Πάτρα.
- Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Βοιωτίας, Ευβοίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδος και Φωκίδος. Έδρα της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι η Λαμία.
- Η περιφέρεια Αττικής, η οποία περιλαμβάνει το νομό Αττικής. Έδρα της περιφέρειας Αττικής είναι η Αθήνα. Η περιφερειακή ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Αθηναίων, Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνας, Γαλατσίου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνος, Ηλιούπολης και Δάφνης – Υμηττού. Η περιφερειακή ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Γλυφάδας, Ελληνικού - Αργυρούπολης, Αλίμου, Νέας Σμύρνης, Μοσχάτου – Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αγίου Δημητρίου. Η περιφερειακή ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Πεντέλης, Κηφισιάς, Μεταμορφώσεως, Πεύκης –

Λυκόβρυσης, Αμαρουσίου, Ψυχικού – Φιλοθέης, Χολαργού – Παπάγου, Νέας Ιωνίας, Βριλησσιών, Αγ. Παρασκευής και Χαλανδρίου. Η περιφερειακή ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Αγίας Βαρβάρας και Αγ. Αναργύρων – Καματερού. Η περιφερειακή ενότητα Πειραιώς περιλαμβάνει τους δήμους Πειραιώς, Κορυδαλλού, Νίκαιας – Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Κερατσινίου – Δραπετσώνας και Περάματος. Η περιφερειακή ενότητα Νήσων περιλαμβάνει τους δήμους Αίγινας, Τροιζηνίας, Κυθήρων, Αγκιστριού, Σαλαμίνας, Σπετσών, Ύδρας και Πόρου. Η περιφερειακή ενότητα Δυτικής Αττικής περιλαμβάνει τους δήμους της νομαρχίας Δυτικής Αττικής. Η περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής περιλαμβάνει τους δήμους της νομαρχίας Ανατολικής Αττικής.

- Η περιφέρεια Πελοποννήσου, η οποία περιλαμβάνει τους νομούς Αργολίδος, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας. Έδρα της περιφέρειας Πελοποννήσου είναι η Τρίπολη.
- Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Λέσβου, Σάμου και Χίου. Έδρα της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου είναι η Μυτιλήνη. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Λέσβου που περιλαμβάνει το Δήμο Λέσβου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Λήμνου που περιλαμβάνει το δήμο Λήμνου και το δήμο Αγίου Ευστατίου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Χίου με έδρα τη Χίο που περιλαμβάνει το δήμο Χίου, το δήμο Ψαρών και το δήμο Οινουσσών. Συγκροτούνται η περιφερειακή ενότητα Σάμου που περιλαμβάνει το δήμο Σάμου και την περιφερειακή ενότητα Ικαρίας που περιλαμβάνει τους Δήμους Ικαρίας και Φούρνων.
- Η περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου. Έδρα της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι η Ερμούπολη. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Κω που περιλαμβάνει το δήμο Κω και το δήμο Νισύρου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Καρπάθου που περιλαμβάνει το δήμο Καρπάθου και το δήμο Κάσου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Καλύμνου που περιλαμβάνει το δήμο Καλυμνίων, το

δήμο Αστυπάλαιας, το δήμο Λειψών, το δήμο Λέρου, το δήμο Πάτμου και το δήμο Αγαθονήσιου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Ρόδου που περιλαμβάνει το δήμο Ρόδο, το δήμο Σύμης, το δήμο Χάλκης, το δήμο Μειστής και το δήμο Τήλου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Σύρου που περιλαμβάνει το δήμο Σύρου – Ερμούπολης. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Κέας – Κύθνου, που περιλαμβάνει το δήμο Κέας και το δήμο Κύθνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Μήλου που περιλαμβάνει το δήμο Μήλου, το δήμο Κιμώλου, το δήμο Σέριφου και το δήμο Σίφνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Πάρου που περιλαμβάνει το δήμο Πάρου και το δήμο Αντιπάρου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Νάξου που περιλαμβάνει το δήμο Νάξου και μικρών Κυκλάδων και το δήμο Αμοργού. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Τήνου που περιλαμβάνει το δήμο Τήνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Μυκόνου που περιλαμβάνει το δήμο Μυκόνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα που περιλαμβάνει το δήμο Άνδρου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Θήρας που περιλαμβάνει το δήμο Θήρας, το δήμο Ιητών, το δήμο Σίκινου, το δήμο Φολεγανδρου και το δήμο Ανάφης.

- Η περιφέρεια Κρήτης η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων. Έδρα της περιφέρειας Κρήτης είναι το Ηράκλειο.

3.6 Σύσταση αποκεντρωμένης διοίκησης

Συνιστώνται ως ενιαίες αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του κράτους οι εξής Αποκεντρωμένες Διοικήσεις¹³:

¹³ Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», (ΦΕΚ 87/τ.Α'/07-06-2010) Εφημερίς της Κυβερνήσεως

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Αττικής με έδρα την Αθήνα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας , η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με έδρα την Λάρισα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα την Πάτρα.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα την Θεσσαλονίκη.

Σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση προΐσταται Γενικός Γραμματέας. Για τα θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση και τα καθήκοντά του εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ν.2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α').

3.7 Εκλογική διαδικασία

Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, καθώς επίσης και ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες και τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία¹⁴.

Οι εκλογές γίνονται κάθε πέντε (5) χρόνια, ταυτόχρονα και οι δημοτικές και οι περιφερειακές εκλογές, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και εφόρους αντιπροσώπων, αλλά η ψηφοφορία διενεργείται σε διαφορετικές κάλπες. Οι εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την επικράτεια.

3.8 Εποπτεία

Στους δήμους και τις περιφέρειες καθώς και στα νομικά πρόσωπα αυτών ασκείται εποπτεία από το Κράτος η οποία συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και σε πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών.

Η εποπτεία δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ούτε να θίγει τη διοικητική και την οικονομική αυτοτέλειά τους.

¹⁴ Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», (ΦΕΚ 87/τ.Α΄/07-06-2010) Εφημερίς της Κυβερνήσεως

Κεφάλαιο 4^ο

Δήμος Αρταίων

4.1 Η Άρτα

Η Άρτα είναι η πρωτεύουσα του νομού Άρτας και του δήμου Αρταίων, καθώς και η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ηπείρου μετά τα Γιάννενα. Στην είσοδο της πόλης βρίσκεται το φημισμένο γεφύρι της Άρτας, γνωστό από το ομώνυμο δημοτικό ποίημα. Η Άρτα έχει σημαντική βυζαντινή παράδοση από την εποχή του Δεσποτάτου της Ηπείρου (1229) και δείγματά της αποτελούν οι βυζαντινές εκκλησίες της Αγίας Θεοδώρας, των Βλαχερνών και της Παρηγορίτισσας, κτίσμα κυβόσχημο του 13ου αιώνα, μοναδικό αρχιτεκτονικό έργο με σπουδαία μωσαϊκά. Στο ναό της Παρηγορίτισσας υπάρχουν και μεταγενέστερες τοιχογραφίες.

Η πόλη είναι χτισμένη στην ίδια θέση που κατά την αρχαιότητα υπήρχε μια από τις σημαντικότερες πόλεις της Ιλλυρίας, η Αμβρακία. Κατά μία άλλη άποψη η Άρτα είναι χτισμένη στη θέση της αρχαίας Αργιθέας ή κατ' άλλους του αρχαίου Αμφιλοχικού Άργους.

Η πόλη της Άρτας έχει χαρακτήρα αστικό, αφού αποτελεί το διοικητικό και εμπορικό κέντρο του νομού. Μεγάλο ποσοστό των κατοίκων, όμως, της γύρω περιοχής ασχολείται και με τη γεωργία, κυρίως την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, στην εύφορη πεδιάδα της Άρτας. Οι εμπορικές δραστηριότητες της περιοχής περιορίζονται στο κέντρο της πόλης.

4.2 Η Περιφέρεια Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι μία από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδας. Διοικητικά αποτελεί δευτεροβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ γεωγραφικά ταυτίζεται με το ομώνυμο διαμέρισμα.

Καταλαμβάνει έκταση 9.203 τ.χμ. και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 353.820, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη απογραφή της ΕΣΥΕ (2001). Μεγαλύτερη πόλη και πρωτεύουσά της είναι τα Ιωάννινα.

Η περιφέρεια διαιρείται σε τέσσερις περιφερειακές ενότητες, οι οποίες ταυτίζονται απολύτως με τους αντίστοιχους νομούς:

- Άρτας με έδρα την Άρτα,
- Θεσπρωτίας με έδρα την Ηγουμενίτσα,
- Ιωαννίνων με έδρα τα Ιωάννινα,
- Πρέβεζας με έδρα την Πρέβεζα.

4.3 Ο Δήμος Αρταίων

Ο Δήμος Αρταίων είναι δήμος της Περιφέρειας Ηπείρου, ο οποίος συστάθηκε το 2011 από τη συνένωση των δήμων Αμβρακικού, Αρταίων, Βλαχέρνας, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης¹⁵.

Μοναδική πόλη και πρωτεύουσά του θα είναι η Άρτα.

4.3.1 Πληθυσμός

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 ο πληθυσμός του Δήμου Αρταίων ήταν 23.863 κάτοικοι, ενώ ο πληθυσμός της πόλης ανήλθε σε 21.642 κατοίκους. Η εξέλιξη του πληθυσμού σε σχέση με το 1991 είναι σχετικά αμετάβλητη αφού ο πληθυσμός αυξήθηκε από 23.710 άτομα το 1991 σε 23.863 άτομα το 2001, εξέλιξη που όμως είναι θετική εάν αναλογισθούμε ότι ο πληθυσμός του Νομού Άρτας το ίδιο χρονικό διάστημα γνώρισε ελαφρά μείωση.

Πίνακας 4.1: Πληθυσμός Δήμου Αρταίων

Έτος απογραφής	Πληθυσμός
1991	23.710 κάτοικοι
2001	23.863 κάτοικοι +0,6%

Ο πληθυσμός της πόλης παρουσίασε σημαντική αύξηση κατά την εικοσαετία 1951 - 1971, οφειλόμενη στις ιδιαίτερες πολιτικοοικονομικές συνθήκες της εποχής. Τα επόμενα χρόνια εμφανίζει σταθερότητα, αν όχι μείωση, για να ανακάμψει και πάλι την τελευταία 15ετία.

¹⁵ <http://el.wikipedia.org>

Στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) της πόλης λαμβάνεται ως δεδομένο ότι τα αποτελέσματα των τελευταίων απογραφών είναι πλασματικά, καθώς πολλοί κάτοικοι της Άρτας και των γύρω περιοχών είναι εγγεγραμμένοι κυρίως στα χωριά τους, με αποτέλεσμα κατά την απογραφή να μετακινούνται και να μην απογράφονται στο τόπο διαμονής τους. Την άποψη ότι ο πραγματικός πληθυσμός πρέπει να θεωρείται κατά πολύ ψηλότερος από τον απογραμμένο εκφράζει και η Δ.Ε.Υ.Α. Άρτας, βάσει των στοιχείων που προέρχονται από την κατανάλωση νερού και την παροχή στην Ε.Ε.Λ. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά η Δ.Ε.Υ.Α. Άρτας υπολογίζει τον σημερινό πληθυσμό του Δήμου Άρτας στους 30.000 κατοίκους.

4.4 Δημοτικές επιχειρήσεις και Οργανισμοί

4.4.1 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Άρτας

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή - μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. είναι αρμόδια για την ύδρευση και αποχέτευση ομβρίων και ακαθάρτων στα όρια του Δήμου Αρταίων.

4.4.2 Αρταίων Δημοτική Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.

Η Α.Δ.Α.Ε. ΟΤΑ δραστηριοποιείται στον τομέα Ανάπτυξης και Παροχής Υπηρεσιών¹⁶.

Επί μέρους δραστηριότητες:

¹⁶ <http://www.arta.gr/index.html>

- Διαχείριση - Λειτουργία Χώρων Στάθμευσης Αυτοκινήτων
- Οργάνωση και Διαχείριση του Εκθεσιακού Χώρου του Δ. Αρταίων με σκοπό την οργάνωση / εκμετάλλευση της Δημοτικής Εμποροπανήγυρης και διαφόρων άλλων Εμπορικών εκθέσεων
- Διαχείριση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία θα υλοποιήσει ο Δήμος Αρταίων και οι επιχειρήσεις του
- Παροχή Υπηρεσιών Τεχνικού Συμβούλου σε Φορείς και Επιχειρήσεις του Νομού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

4.4.3 Δημοτική Κοινωφελής επιχείρηση Δήμου Αρταίων

Σκοπός της Δημοτικής Επιχείρησης είναι να διαμορφώσει και να υλοποιήσει ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης που θα στοχεύει στους τομείς:

- της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
- του πολιτισμού
- του αθλητισμού
- του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών
- την οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας

- καθώς και της εκπόνησης και εφαρμογής προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής.

4.4.4 Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας - Παιδείας - Αθλητισμού – Πολιτισμού

Αθλητικό Κέντρο:

Σκοπός του είναι η υποστήριξη του Μαζικού και του Σωματειακού Αθλητισμού, η υποστήριξη και η ανάπτυξη του Σχολικού Αθλητισμού όλων των βαθμίδων του Πανεπιστημιακού, Στρατιωτικού και Εργοστασιακού Αθλητισμού.

Σήμερα λειτουργούν στο χώρο:

- **Κολυμβητήριο** Ολυμπιακών προδιαγραφών με θερμαινόμενη πισίνα & μικρή πισίνα εκμάθησης. Αθλούνται δε καθημερινά εκατοντάδες παιδιά.
- **Κλειστό Γυμναστήριο** 1400 θέσεων πλήρως εξοπλισμένο.
- **Δημοτικό Στάδιο** με καινούργιο χλοοτάπητα & πλήρως ανακαινισμένα αποδυτήρια.

Πολιτιστικός Οργανισμός:

Οι αρμοδιότητες του πολιτιστικού οργανισμού είναι:

- Η ανάπτυξη πνευματικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων στην πόλη και τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Αρταίων.

- Η δημιουργία πνευματικών κέντρων, αναγνωστήριων, δανειστικών βιβλιοθηκών, πινακοθήκης, χώρων για διαλέξεις και συζητήσεις θεάτρου.
- Η διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων κινηματογραφικών προβολών και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων ως και μορφωτικών σεμιναρίων και διαλέξεων.
- Η εξεύρεση και διαφύλαξη λαογραφικού υλικού της περιοχής η δημιουργία τοπικού ιστορικού αρχείου καθώς και η διοργάνωση σχετικών με τα θέματα αυτά εκδηλώσεων.
- Η φροντίδα για τη δημιουργία και λειτουργία ανοιχτού και ελεύθερου πανεπιστημίου.
- Η έρευνα και η προώθηση με δημόσιες και ανοιχτές συζητήσεις των προβλημάτων της καθημερινής ζωής των συμπολιτών.
- Η ανάπτυξη προώθηση και προβολή της τοπικής καλλιτεχνικής δημιουργίας και ιδανικών της Δημοκρατίας της ελευθερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.
- Η ανάδειξη και προβολή των μνημείων.

Δημοτική Πινακοθήκη:

Η Δημοτική Πινακοθήκη Άρτας «Γ. Μόραλης » εγκαινιάστηκε το Δεκέμβριο του 2010 και στεγάζεται στο ανακαινισμένο κτίριο της πρώην Πυροσβεστικής. Διαθέτει δυο κεντρικές αίθουσες , εκ των οποίων η μια φιλοξενεί τη μόνιμη συλλογή και η άλλη τις κατά καιρούς περιοδικές εκθέσεις.

Η συνεχής διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων, ο εμπλουτισμός της ήδη υπάρχουσας

μόνιμης συλλογής, οι ξεναγήσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα αποτελούν μερικούς μόνο από τους στόχους της Πινακοθήκης με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη της εικαστικής παιδείας και τη διαρκή και ενεργή παρουσία της στην πολιτιστική δραστηριότητα της πόλης μας.

4.4.5 Δημοτική αστυνομία

Η Δημοτική αστυνομία του Δήμου Αρταίων είναι μια νεοϊδρυθείσα υπηρεσία του Δήμου. Ιδρύθηκε μόλις το 2004 αλλά ήδη λειτουργεί εύρυθμα και ομαλά. Αριθμεί 15 ένστολα μέλη τα οποία σε βάρδιες που καλύπτουν και τις 7 μέρες της εβδομάδα, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο. Οι αρμοδιότητές τους ποικίλουν και καλύπτει τόσο την ανάγκη τήρησης της τάξης στην πόλη, βεβαίωση παραβάσεων, επίβλεψη των δρόμων, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και την παροχή πληροφοριών που τυχόν τους ζητούνται.

4.4.6 Βοήθεια στο σπίτι

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται στη Άρτα από το 2004, από την Δ.Ε.Α.Δ.Α. και απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας.

Άτομα χαμηλού οικονομικού επιπέδου, κοινωνικά αποκλεισμένα, σωματικά ανήμπορα, που χρειάζονται ψυχολογική στήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, βοήθεια στο σπίτι, χωρίς οικογενειακό ή κοινωνικό περίγυρο, είναι εκείνα που εντάσσονται στο πρόγραμμα και εξυπηρετούνται με όποιο τρόπο είναι εφικτό. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που άτομα της τρίτης ηλικίας εξυπηρετούνται έχοντας υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον, το οποίο όμως αδυνατεί σε καθημερινή βάση να τα φροντίσει.

Σκοπός του προαναφερόμενου προγράμματος που έτυχε ενθουσιώδεις υποδοχή από

τους ηλικιωμένους, είναι η στήριξη των ατόμων και των οικογενειών τους και έχει ως αποτέλεσμα μέσα από υποστηρικτικές υπηρεσίες να κάνει το άτομο ενεργό μέλος της κοινωνίας, να αντιμετωπίζει τα προβλήματά του με την στήριξη ενός πλαισίου κοινωνικής φροντίδας σε τοπική βάση και να καταφέρνει να παραμείνει στο οικείο περιβάλλον αποφεύγοντας τον ιδρυματισμό.

Αυτή τη στιγμή η Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας είναι στελεχωμένη με Κοινωνική Λειτουργό, Βοηθό Νοσηλεύτρια, Οικογενειακή Βοηθό. Η Δ.Ε.Α.Δ.Α. υλοποιεί το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" στο Δήμο Αρταίων, Δήμο Βλαχέρνας και Δήμο Αμβρακικού.

4.5 Αξιοθέατα Δήμου Αρταίων

Παρακάτω παρουσιάζονται μερικά σημαντικά μέρη της περιοχής που αξίζει να επισκεφτεί κανείς:

Τείχος Αμβρακίας

Την Αμβρακία περιέλαβε ισχυρός οχυρωματικός περίβολος εξαιρετικά επιμελημένης κατασκευής. Τμήματά του είναι σήμερα ορατά στο ΒΑ άκρο του λόφου της Μητρόπολης και του βυζαντινού κάστρου, κοντά στην εκκλησία του Αγίου Μάρκου, στους Αγίους Θεοδώρους και στην Μονή Φανερωμένης.

ΟΡΡΑΟΝ

Στο λόφο Καστρί μεταξύ Αμμότοπου και Γυμνότοπου βρίσκεται περιτειχισμένος οικισμός που ταυτίστηκε με το αρχαίο Όρραον. Εντυπωσιακή και σπάνια είναι η διατήρηση των σπιτιών του Ορράου, που ενίοτε σώζονται και οι τοίχοι του άνω ορόφου.

Ναός του Απόλλωνα

Βρίσκεται στο κέντρο της σύγχρονης πόλης Άρτας. Πρόκειται για περίπτερο ναό δωρικού ρυθμού, με πρόναο και επιμήκη σηκό, διαστάσεων 20,75Χ44 μ. Στο βάθος του σηκού υπάρχει η θεμελίωση του βάθρου για το άγαλμα ή το σύμβολο της λατρευόμενης θεότητας. Ο ναός σώζεται ως την ευθυντηρία, αφού ήδη από τους πρώιμους χριστιανικούς χρόνους χρησίμευε ως λατομείο.

Μικρό Θέατρο Αμβρακίας

Βρίσκεται στο κέντρο της αρχαίας Αμβρακίας. Το θέατρο δεν στηρίζεται σε φυσικό ύψωμα αλλά σε επιχωματωμένο πρανές. Έχουν αποκαλυφθεί η ορχήστρα, μέρος του

κοίλου και των παρόδων καθώς και το δυτικό τμήμα του στυλοβάτη του προσκηνίου. Το κοίλο διαιρείται σε τρεις κερκίδες και είχε λίθινα εδώλια. Η ορχήστρα είναι τέλειος κύκλος διαμέτρου 6,70 μ. Το θέατρο χρονολογείται στα τέλη 4ου π.Χ. αρχές 3ου π.Χ. αι.

Νοτιοδυτικό Νεκροταφείο Αμβρακίας

Κατά μήκος της οδού Κομμένου εκτείνεται το νοτιοδυτικό νεκροταφείο της Αμβρακίας, το οποίο διέσχιζε μνημειώδης λεωφόρος με επιμελημένους ταφικούς περιβόλους εκατέρωθέν της. Ο σημαντικότερος από αυτούς έφερε στο ανώτερο τμήμα του επιγραφή και αποτελούσε δημόσιο καινοτάφιο.

Το Κάστρο

Χτισμένο από τον Μιχαήλ Β΄, Δεσπότης της Ηπείρου, στα μέσα του 13ου αιώνα, το κάστρο της Άρτας που διατηρείται σε άριστη κατάσταση, αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της κοσμικής αρχιτεκτονικής των βυζαντινών χρόνων και ένα από τα σημαντικότερα αξιοθέατα της περιοχής .

Η παρηγορήτρια

Κτίστηκε το 1285-89 από το Νικηφόρο Α΄ Κομνηνό Δούκα και τη γυναίκα του Άννα Παλαιολογίνα Κατακουζηνή. Από την μεγάλη σταυροπηγιακή μονή σώζονται σήμερα ο ναός, η Τράπεζα και 16 κελιά. Ο ναός εντυπωσιάζει με τις εξωτερικές και

εσωτερικές αρχιτεκτονικές καινοτομίες του, ενώ μοναδικός στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική είναι ο τρόπος στήριξης του κεντρικού τρούλου .

4.6 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Παρακάτω παρουσιάζονται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο Δήμος Ατράιων:

- **Θρησκευτική επέτειος.** Στις 11 Μαρτίου γιορτάζει η Αγία Θεοδώρα πολιούχος της πόλεως. Επ' ευκαιρία της μεγάλης αυτής θρησκευτικής γιορτής, γίνεται περιφορά της εικόνας και των λειψάνων της Αγίας. Την περιφορά αυτή συνοδεύει παρέλαση στην οποία συμμετέχουν όλα τα σχολεία της Άρτας, ο στρατός, οι πολιτιστικοί σύλλογοι κ.α.
- **Εορτασμοί για την απελευθέρωση της Άρτας.** Το 3ο δεκαήμερο Ιουνίου κορυφώνονται οι εκδηλώσεις για την επέτειο της απελευθέρωσης της Άρτας. Πραγματοποιούνται διάφορες πνευματικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, το ωδείο της πόλης πραγματοποιεί παραστάσεις στο "καστράκι" επίσης γίνονται και διάφορες άλλες μουσικές, θεατρικές κ.α. παραστάσεις.
- **Εμποροπανήγυρη.** Στις 27 Σεπτεμβρίου και για μια εβδομάδα οργανώνεται στην Άρτα μεγάλη εμποροπανήγυρη, μια παράδοση που διατηρείται πάρα πολλά χρόνια, από την εποχή της τουρκοκρατίας. Η εκδήλωση γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο εκθεσιακό χώρο. Η τελετή έναρξης γίνεται με τρόπο πανηγυρικό, με τελετή εγκαινίασης από τον Δεσπότη, με ρίψη βεγγαλικών κ.α.
- **Γυναίκειο καρναβάλι.** Την Τετάρτη μεταξύ των δύο Κυριακών των Αποκριών οι γυναίκες της Άρτας, πραγματοποιούν καρναβαλική παρέλαση, παράδοση που επιβιώνει από την εποχή της βενετικής κατοχής της πόλης και δημιουργεί στην Άρτας μια ατμόσφαιρα μαγική.

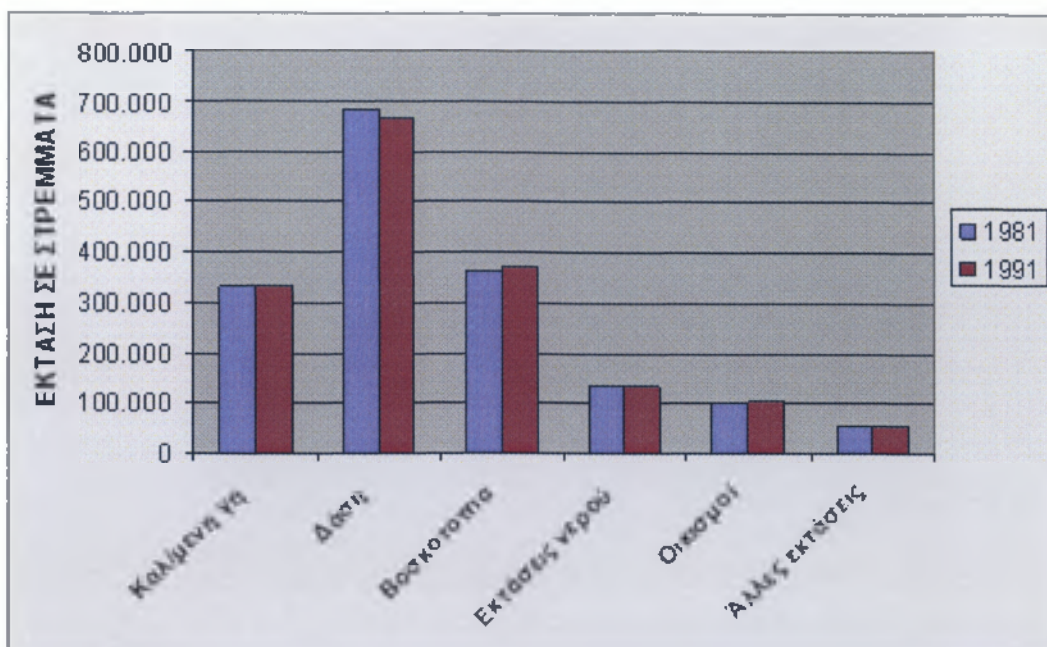
4.7 Χρήσεις γης

Η κατανομή των χρήσεων γης στο Νομό Άρτας σύμφωνα με τις απογραφές της ΕΣΥΕ κατά τα έτη 1981 και 1991 είναι η ακόλουθη:

Πίνακας 4.2: Κατανομή των χρήσεων γης στο Νομό Άρτας

Χρήση	Έκταση σε στρέμματα	
	1981	1991
Καλλιεργούμενη γη & αγρανάπαυση	329.900	334.200
Δάση	684.300	664.500
Βοσκότοποι	361.000	370.800
Εκτάσεις που καλύπτονται με νερό	132.300	132.700
Οικισμοί - δρόμοι	100.000	105.400
Άλλες εκτάσεις	54.700	54.800
Σύνολο	1.662.200	1.662.400

Πηγή: <http://www.arta.gr/index.htm>

Πηγή: <http://www.arta.gr/index.htm>

Διάγραμμα 4.1: Κατανομή των χρήσεων γης στο Νομό Άρτας

Ο Νομός Άρτας καταλαμβάνεται στο μεγαλύτερο τμήμα του (664.500 στρέμματα) από εκτάσεις δασών, ακολουθούν οι βοσκότοποι με 370.800 στρέμματα και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με 334.200 στρέμματα. Εκτάσεις 132.700 στρεμμάτων καλύπτονται από νερά, 105.400 από οικισμούς και δρόμους και 54.800 από άλλες χρήσεις¹⁷.

Σε σχέση με την απογραφή του 1981 παρατηρείται μείωση των δασών κατά 19.800 στρέμματα (ποσοστό 2,9%) με παράλληλη αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά 4.300 στρέμματα (ποσοστό 1,3%), των βοσκοτόπων κατά 9.800 στρέμματα (ποσοστό 2,7%) και των οικισμών κατά 5.400 στρέμματα (ποσοστό 5,4%).

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η κατανομή της έκτασης της κτηματικής περιοχής του Δήμου Αρταίων στις βασικές χρήσεις κατά την απογραφή του 1991. Παράλληλα για συγκριτικούς λόγους δίνονται και οι αντίστοιχες εκτάσεις σύμφωνα με την αντίστοιχη απογραφή του 1981.

¹⁷ Στατιστικά στοιχεία Δήμου Αρταίων, <http://www.arta.gr/index.html>

Πίνακας 4.3: Κατανομή της έκτασης του Δήμου Αρταίων

Χρήση	Έκταση σε στρέμματα	
	1981	1991
Καλλιεργούμενη γη & αγρανάπαυση	11.100	10.100
Δάση	1.200	1.000
Βοσκότοποι	2.300	2.300
Εκτάσεις που καλύπτονται με νερό	6.100	6.100
Οικισμοί - δρόμοι	8.800	10.000
Άλλες εκτάσεις	-	-
Σύνολο	29.500	29.500

Πηγή: <http://www.arta.gr/index.htm>

Ο Δήμος Αρταίων καταλαμβάνεται στο μεγαλύτερο τμήμα του (10.100 στρέμματα) από καλλιεργούμενες εκτάσεις, ακολουθούν οι εκτάσεις οικιστικής χρήσης με 10.000 στρέμματα και οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερά με 6.100 στρέμματα. Εκτάσεις 2.300 στρεμμάτων αποτελούν βοσκότοπους και 1.000 στρέμματα αποτελούν τα δάση της περιοχής.

Σε σχέση με την απογραφή του 1981 παρατηρείται μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά 1.000 στρέμματα (ποσοστό 9%) και των δασών κατά 200 στρέμματα (ποσοστό 16,6%) με παράλληλη αύξηση των οικισμών κατά 1.200 στρέμματα (ποσοστό 13,6%).

Η εγκατάσταση του βιολογικού καθαρισμού Άρτας βρίσκεται σε έκταση περίπου 20 στρεμμάτων στην κοίτη πλημμύρων του ποταμού Αράχθου και γειτνιάζει με γεωργικές καλλιέργειες, αθλητικές εγκαταστάσεις και τον ποταμό Άραχθο.

4.8 Απασχόληση – Παραγωγικές δραστηριότητες

4.8.1 Απασχόληση Κατοίκων

Τα στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και την επαγγελματική του κατανομή ελήφθησαν από την απογραφή της ΕΣΥΕ του έτους 1991. Στους παρακάτω πίνακες δίνονται στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στο Νομό Άρτας και τον Δήμο Αρταίων και την επαγγελματική κατανομή του πληθυσμού ανά τομέα, και παρατίθενται στοιχεία για την επαγγελματική κατανομή του Νομού Άρτας και του Δήμου Αρταίων¹⁸.

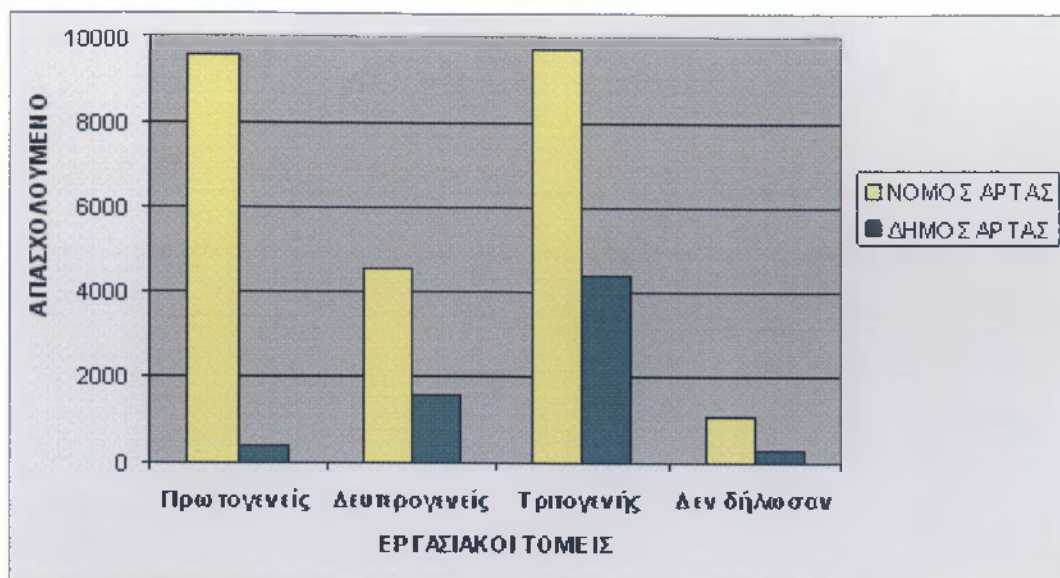
Σε ότι αφορά στο Νομό Άρτας και σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής του 1991, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται στο 35,3% του συνολικού πληθυσμού του νομού, ενώ τα ποσοστά ανεργίας ανέρχονται στο 10% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Σε ανάλογα επίπεδα κυμαίνεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Αρταίων που ανέρχεται στο 35,4%, ενώ το ποσοστό ανεργίας φτάνει το 12,2%.

Πίνακας 4.4: Απασχόληση πληθυσμού στην περιοχή μελέτης κατά την απογραφή του 1991

Περιοχή	Οικονομικά ενεργοί	Απασχολούμενοι				
		Πρωτογ.	Δευτερογ.	Τριτογεν.	Δεν δήλωσαν	Σύνολο
Νομός Άρτας	27.775	9.599	4.571	9.722	1.082	24.974
Δήμος Αρταίων	7.528	386	1.547	4.369	303	6.605

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1992

¹⁸ Στατιστικά στοιχεία Δήμου Αρταίων, <http://www.arta.gr/index.html>

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1992

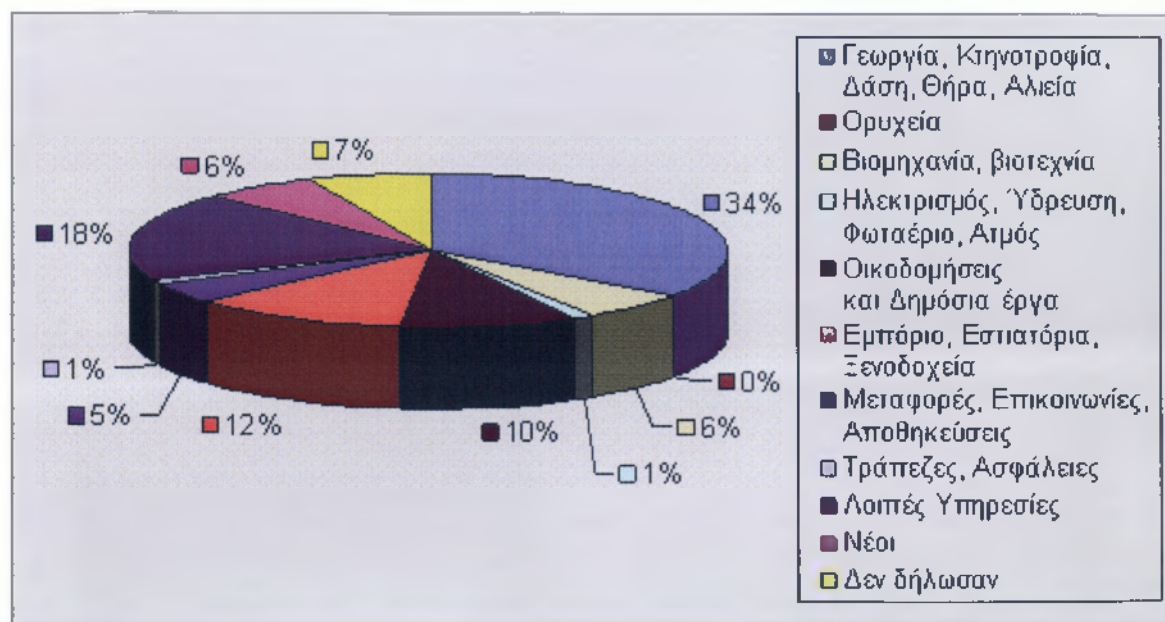
Διάγραμμα 4.2: Απασχόληση πληθυσμού στην περιοχή μελέτης κατά την απογραφή του 1991

Πίνακας 4.5: Επαγγελματική Κατανομή Πληθυσμού Νομού Άρτας και Δήμου Αρταίων, 1991

Επάγγελμα	Νομός Άρτας	Δήμος Αρταίων
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Δάση, Θήρα, Αλιεία	9.634	392
Ορυχεία	31	3
Βιομηχανία - Βιοτεχνία	1.709	609
Ηλεκτρισμός, Ύδρευση, Φωταέριο, Ατμός	239	102
Οικοδομήσεις και Δημόσια έργα	2.735	877
Εμπόριο, Εστιατόρια, Ξενοδοχεία	3.218	1.515
Μεταφορές, Επικοινωνίες, Αποθηκεύσεις	1.257	480
Τράπεζες, Ασφάλειες	270	125
Λοιπές Υπηρεσίες	5.129	2.301

Νέοι	1.668	506
Δεν δήλωσαν κλάδο δραστηριότητας	1.885	618
Σύνολο	27.775	5.325

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1992

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1992

Διάγραμμα 4.3: Επαγγελματική Κατανομή Πληθυσμού Νομού Άρτας και Δήμου Αρταίων, 1991

Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού του Νομού απασχολείται στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα, σε αντίθεση με την απασχόληση του Δήμου Αρταίων. Συγκεκριμένα σε επίπεδο Νομού στον πρωτογενή τομέα απασχολείται ποσοστό 40,2% των απασχολουμένων στον δευτερογενή 19,1% και στον τριτογενή 40,7%. Αντίθετα στον Δήμο Αρταίων στον πρωτογενή τομέα απασχολείται πολύ μικρό ποσοστό 6,1% των απασχολουμένων, στον δευτερογενή 24,5% και στον τριτογενή το υπόλοιπο 69,4%.

Κεφάλαιο 5^ο

Η Διοικητική Μεταρρύθμιση στον Δήμο Αρταίων

5.1 Η έρευνα για τον νέο Δήμο Αρταίων

Ο νέος Δήμος Αρταίων συστάθηκε με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» την 1/1/2011 από τη συνένωση των δήμων Αμβρακικού, Αρταίων, Βλαχέρνας, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης.

Παρακάτω παρουσιάζεται η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δήμου Αρταίων καθώς και σε αιρετούς του Δήμου.

Σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των δημοτών για την Μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» και τι πιστεύουν για τις αλλαγές που έφερε στον Δήμο τους και στις υπηρεσίες του. Επίσης μέσα από τους δημότες να γίνουν γνωστοί οι τομείς (κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, κλπ) στους οποίους υστερεί ο νέος Δήμος Αρταίων

Επιπλέον, σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσο είχαν ενημερωθεί οι αιρετοί του Δήμου Αρταίων για τις αλλαγές της Μεταρρύθμισης, αν υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου τους και κατά πόσο είναι σύμφωνοι με την νέα οργανωτική δομή.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την μορφή ερωτηματολογίου. Για τους δημότες η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε τριάντα περαστικούς μπροστά από το Δημαρχείο του

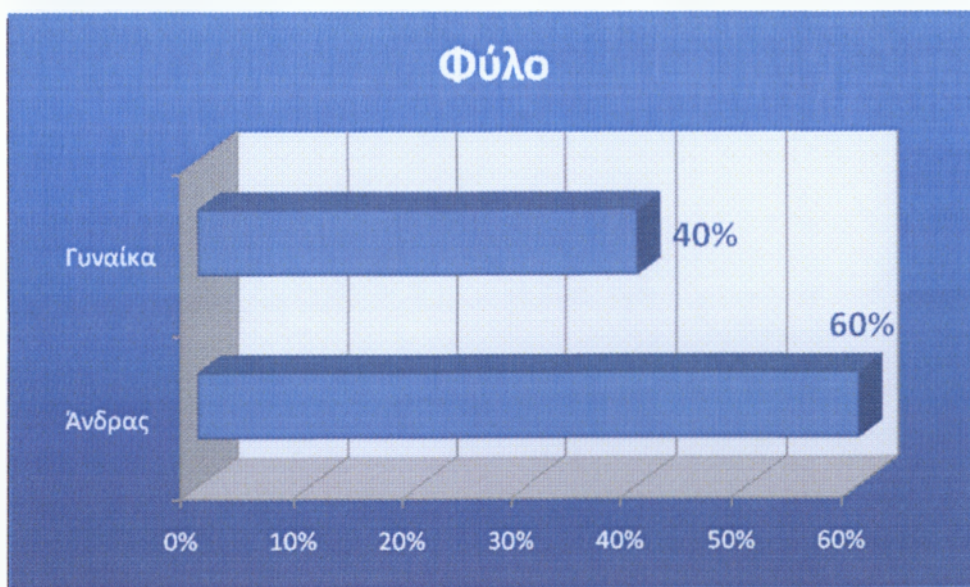
Δήμου Αρταίων, οι οποίοι και συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια που περιλάμβαναν έντεκα ερωτήσεις.

Όσο αφορά τους αιρετούς, η έρευνα πραγματοποιήθηκε με προσωπική συνέντευξη στην οποία ο σπουδαστής και συντάκτης της παρούσας εργασίας Χρήστος Γεωργιάκης, συμπλήρωνε τις απαντήσεις που του δίνονταν πάνω στο ερωτηματολόγιο που περιλάμβανε έντεκα ερωτήσεις.

5.2 Αποτελέσματα της έρευνας

5.2.1 Η έρευνα σε δημότες του Δήμου Αρταίων

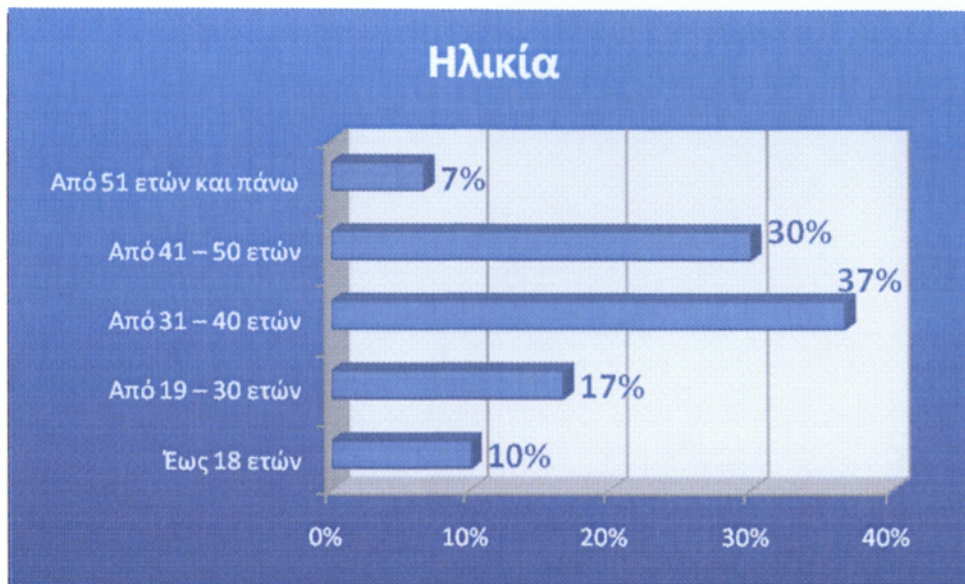
Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε δημότες του Δήμου Αρταίων.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.1: Φύλο

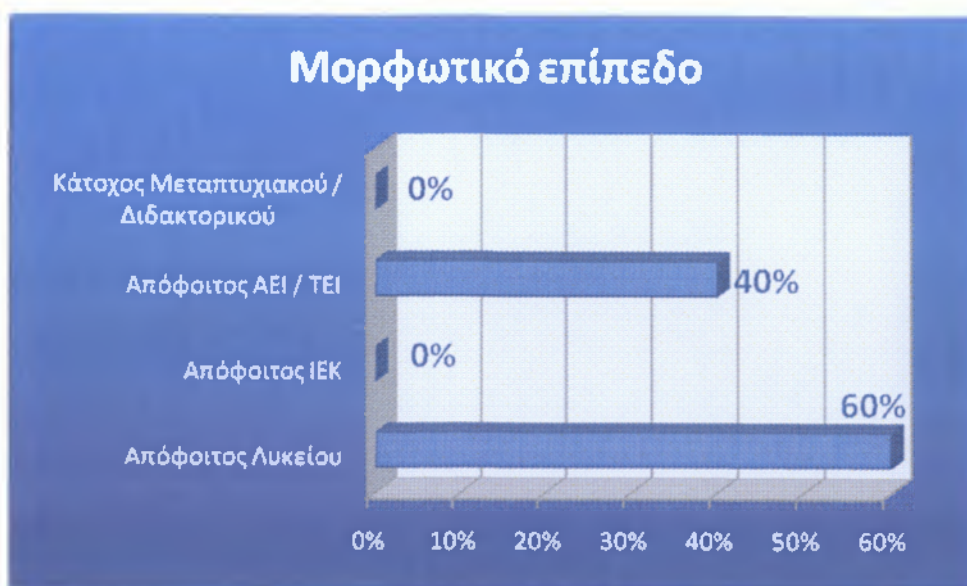
Από το διάγραμμα 5.1 συμπεραίνουμε ότι από το δείγμα των δημοτών, το 60% είναι άνδρες και το 40% γυναίκες.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.2: Ηλικία

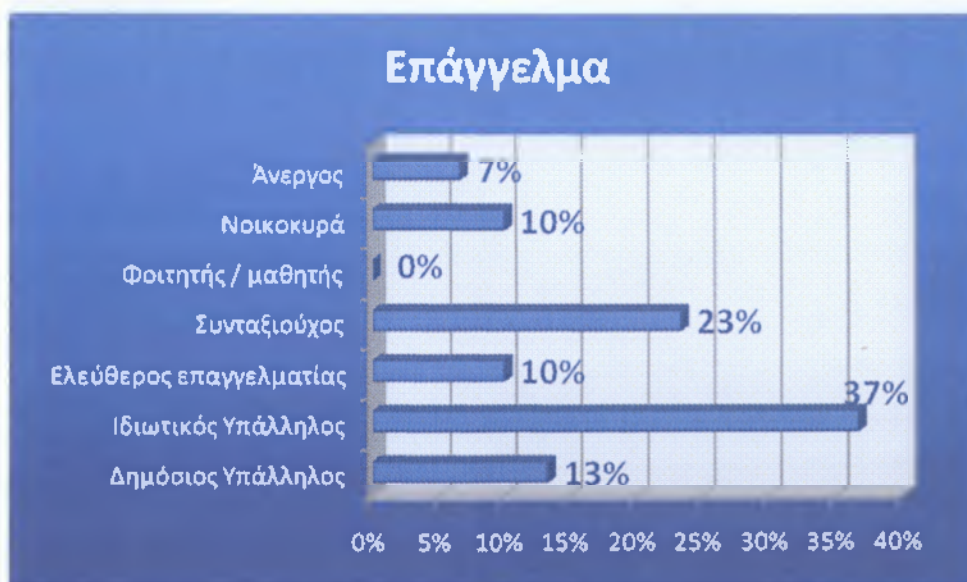
Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.2, το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτών (37%) που πήρε μέρος στην έρευνα είναι μεταξύ 31 – 40 ετών. Ακολουθούν οι ηλικίες μεταξύ 41 – 50 ετών με ποσοστό 30%, το 17% των δημοτών είναι μεταξύ 19 – 30 ετών, το 10% είναι έως 18 ετών και το υπόλοιπο 7% είναι κάτω από 51 ετών.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.3: Μορφωτικό επίπεδο

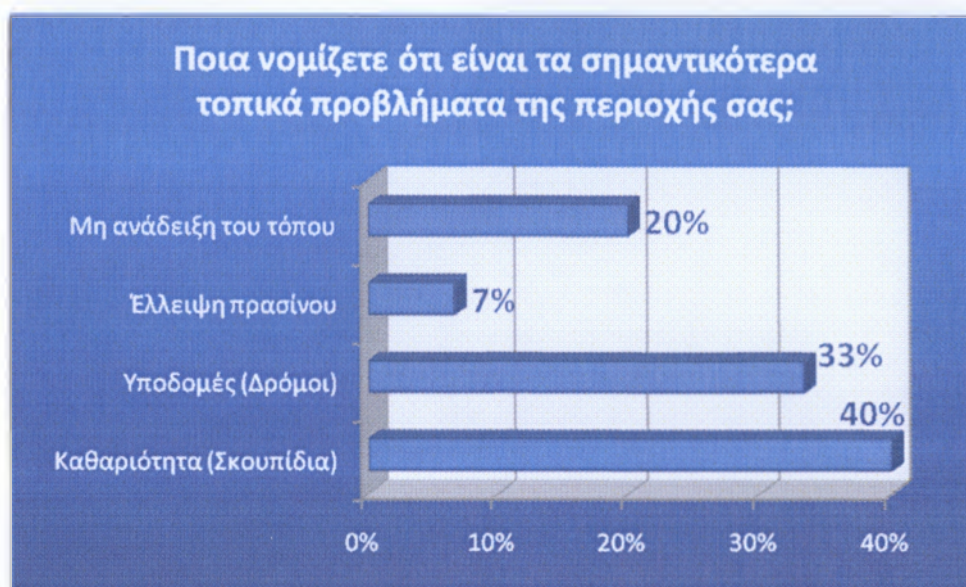
Από το διάγραμμα 5.3 διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (60%) είναι απόφοιτοι Λυκείου και το υπόλοιπο 40% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ. Κανένας από τους τριάντα δημότες δεν είναι απόφοιτος ΙΕΚ ή κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού Διπλώματος.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.4: Επάγγελμα

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.4, οι περισσότεροι δημότες που ερωτήθηκαν είναι ιδιωτικοί υπαλλήλοι (37%). Οι συνταξιούχοι αγγίζουν το ποσοστό του 23%, το 13% των δημοτών είναι δημόσιοι υπάλληλοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες αλλά και οι νοικοκυρές φτάνουν το ποσοστό του 10% και το υπόλοιπο 7% είναι άνεργοι. Μέσα στο δείγμα δεν υπήρχε κάποιος φοιτητής ή μαθητής.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.5: Σημαντικότερα τοπικά προβλήματα της περιοχής

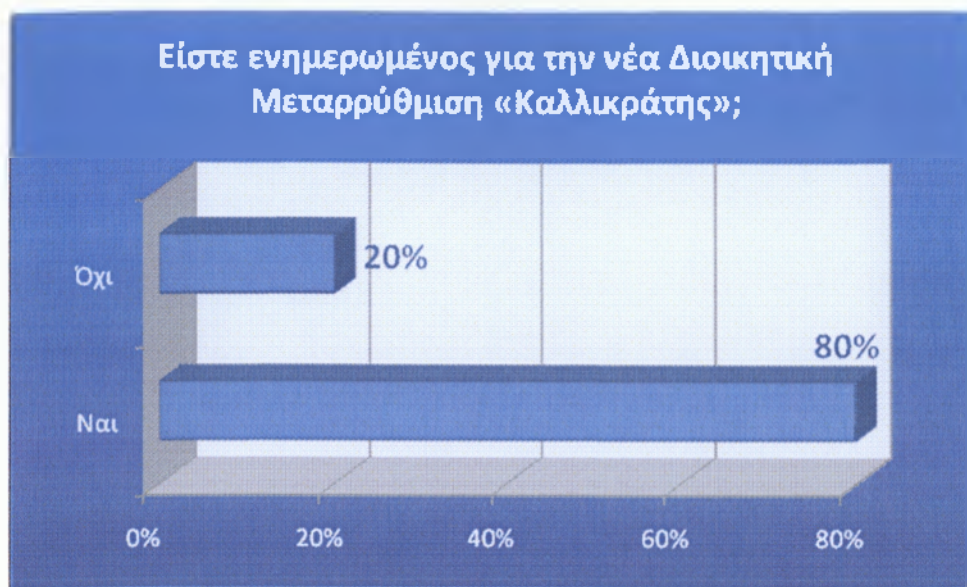
Από το διάγραμμα 5.5 συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτών (40%), θεωρεί πως το σημαντικότερο τοπικό πρόβλημα είναι η καθαριότητα δηλαδή τα σκουπίδια. Το 33% πιστεύει ότι η περιοχή αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με τις υποδομές (δρόμοι), το 20% θεωρεί ότι η μη ανάδειξη του τόπου σε ξένους είναι ένα σημαντικό πρόβλημα και ένα μικρό ποσοστό (7%) θεωρεί πρόβλημα την έλλειψη πρασίνου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.6: Έργα για βελτίωση της κατάστασης του νέου Δήμου Αρταίων

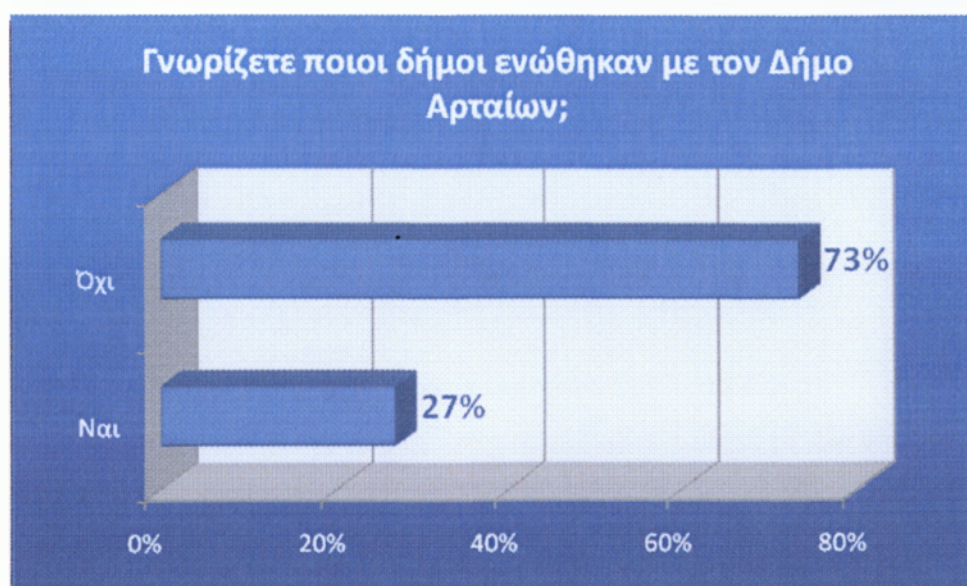
Η κοινωνική πολιτική σύμφωνα με το διάγραμμα 5.6, θεωρείται από το 33% των δημοτών ότι πρέπει να βελτιωθεί για να γίνει καλύτερη η κατάσταση του νέου Δήμου Αρταίων. Το 23% πιστεύει ότι πρέπει να γίνουν έργα στον τομέα της ποιότητας ζωής π.χ. στην καθαριότητα. Ακολουθεί το δομημένο περιβάλλον δηλαδή οι κτιριακές υποδομές, με ποσοστό 20%. Λιγότερη σημασία σύμφωνα με τους δημότες πρέπει να δοθεί στο φυσικό περιβάλλον δηλαδή το πράσινο με ποσοστό 13%, στον αθλητισμό και την παιδεία με ποσοστό 7% και ο πολιτισμός θεωρούν ότι είναι το τελευταίο που ο Δήμος πρέπει να δώσει σημασία με ποσοστό μόλις 3%.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.7: Ενημέρωση για τον «Καλλικράτη»

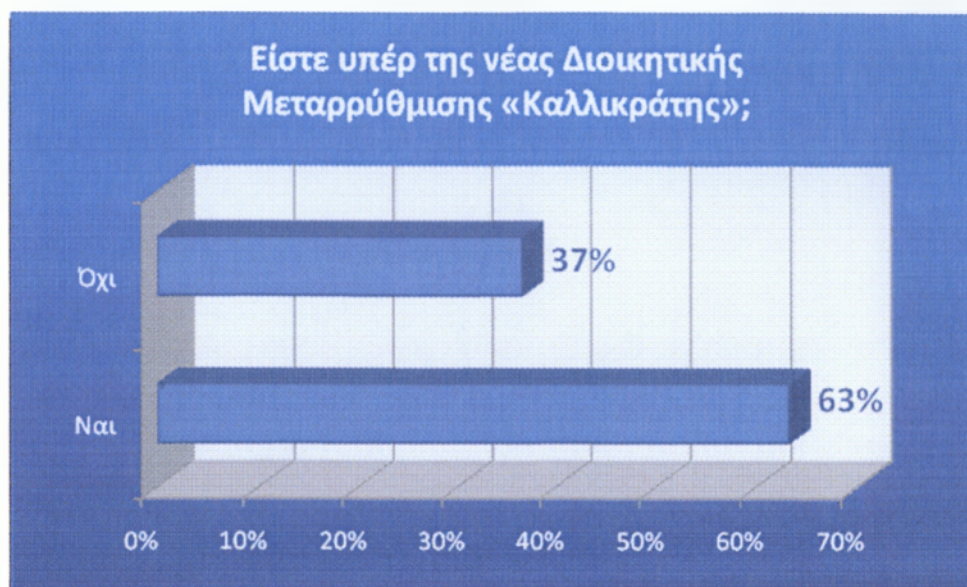
Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.7, οι περισσότεροι δημότες (80%) είναι ενημερωμένοι για την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση, ενώ το υπόλοιπο 20% δεν έχει ενημερωθεί πλήρως.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.8: Ο νέος Δήμος Αρταίων

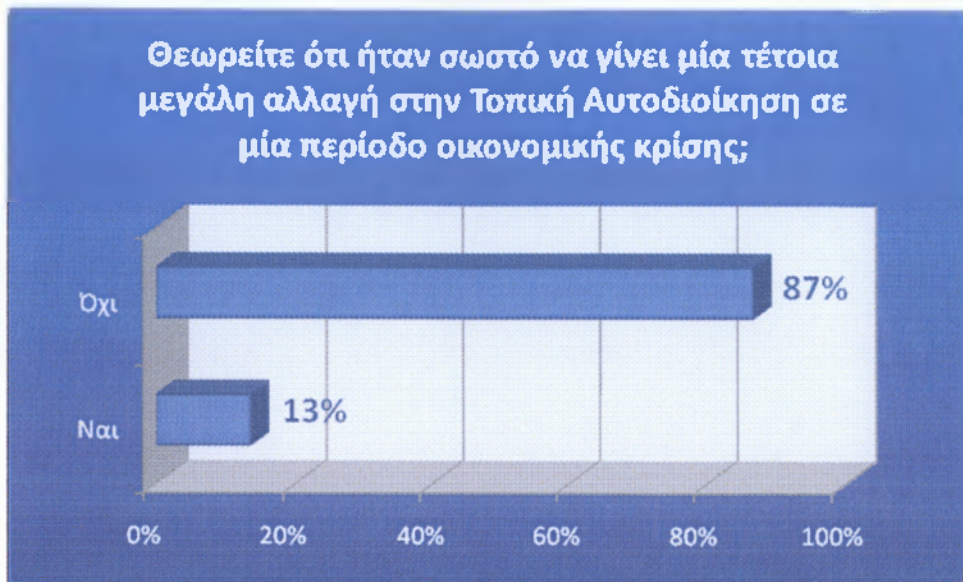
Από το διάγραμμα 5.8 συμπεραίνουμε ότι το 73% των δημοτών δεν γνωρίζει ποιοι είναι οι δήμοι που ενώθηκαν με τον Δήμο Αρταίων. Ενώ μόλις το 27% των ερωτηθέντων τους γνωρίζει.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.9: Η νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση

Το διάγραμμα 5.9 μας πληροφορεί ότι οι περισσότεροι δημότες (63%) είναι υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης, ενώ το υπόλοιπο 37% δεν συμφωνεί με την Μεταρρύθμιση.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.10: Η περίοδος εφαρμογής της Μεταρρύθμισης

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.10, οι περισσότεροι δημότες (87%) δεν θεωρούν ότι ήταν σωστό να γίνει μια τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης. Το υπόλοιπο 13% δεν θεωρεί ότι ήταν λάθος.

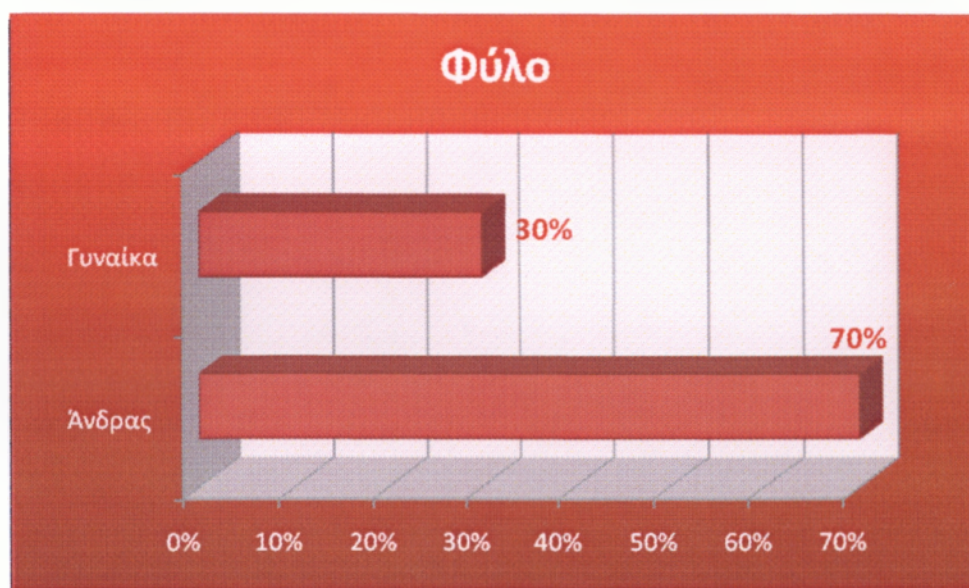
Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.11: Οι υπηρεσίες του Δήμου

Παρατηρούμε από το διάγραμμα 5.11 πως σχεδόν όλοι οι δημότες που ερωτήθηκαν (93%), δεν έχουν καταλάβει κάποια διαφορά στον τρόπο που παρέχονται οι υπηρεσίες μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη», σε αντίθεση με το 7% που πιστεύει ότι έχουν δει διαφορά.

5.2.2 Η έρευνα σε αιρετούς του Δήμου Αρταίων

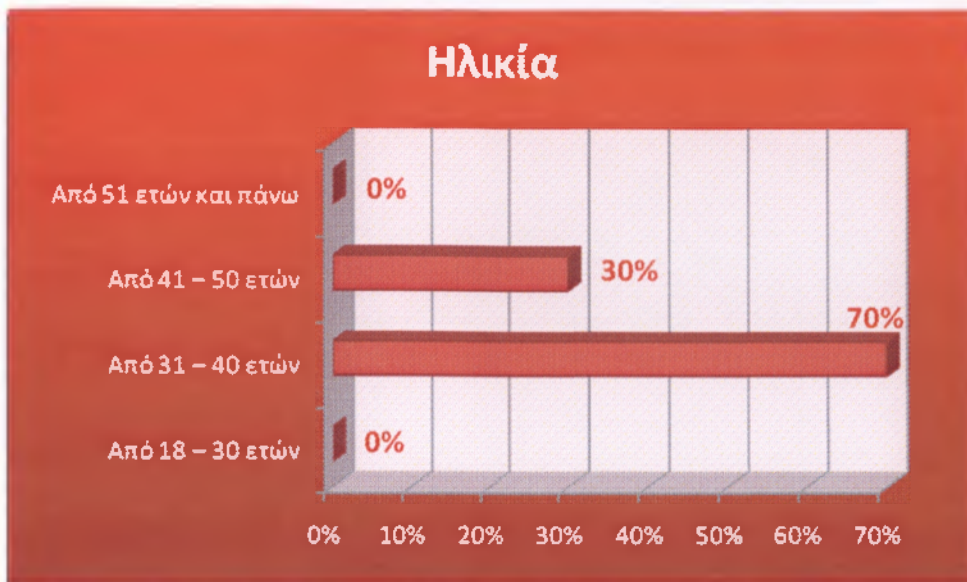
Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε αιρετούς του Δήμου Αρταίων.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.12: Φύλο

Από το διάγραμμα 5.12 συμπεραίνουμε ότι από το δείγμα των αιρετών, το 70% είναι άνδρες και το 30% γυναίκες.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.13: Ηλικία

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.13, το μεγαλύτερο ποσοστό των αιρετών (70%) που πήρε μέρος στην έρευνα είναι μεταξύ 31 – 40 ετών. Οι υπόλοιποι (30%) είναι μεταξύ 41 – 50 ετών.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.14: Μορφωτικό επίπεδο

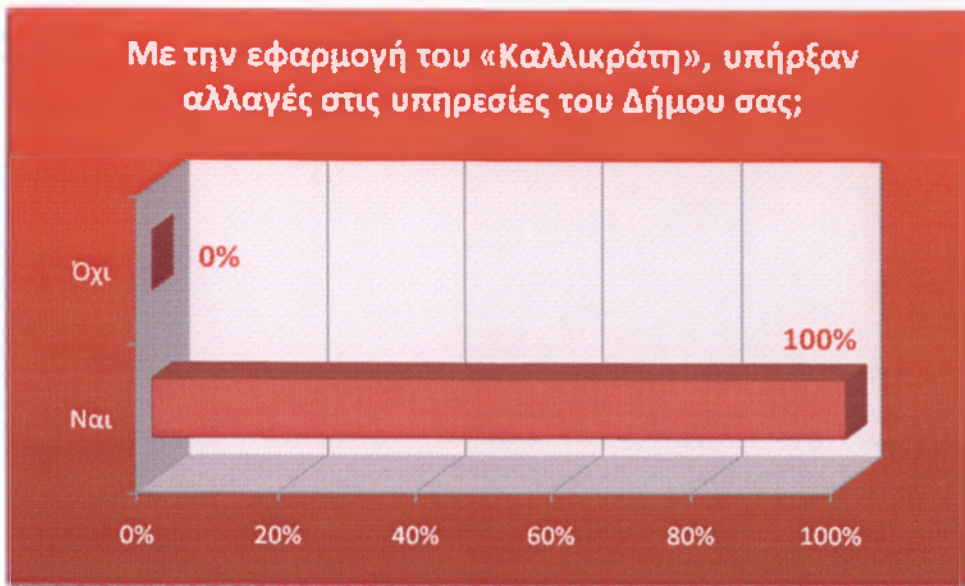
Από το διάγραμμα 5.14 διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (90%) είναι απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ. Και ένα 10% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού Διπλώματος.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.15: Επιμορφωτικά προγράμματα

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.15, το 80% των αιρετών που ερωτήθηκε έχει λάβει μέρος στα επιμορφωτικά προγράμματα για τον «Καλλικράτη». Υπάρχει όμως και ένα 20% που δυστυχώς δεν έχει λάβει μέρος.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.16: Οι αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου Αρταίων

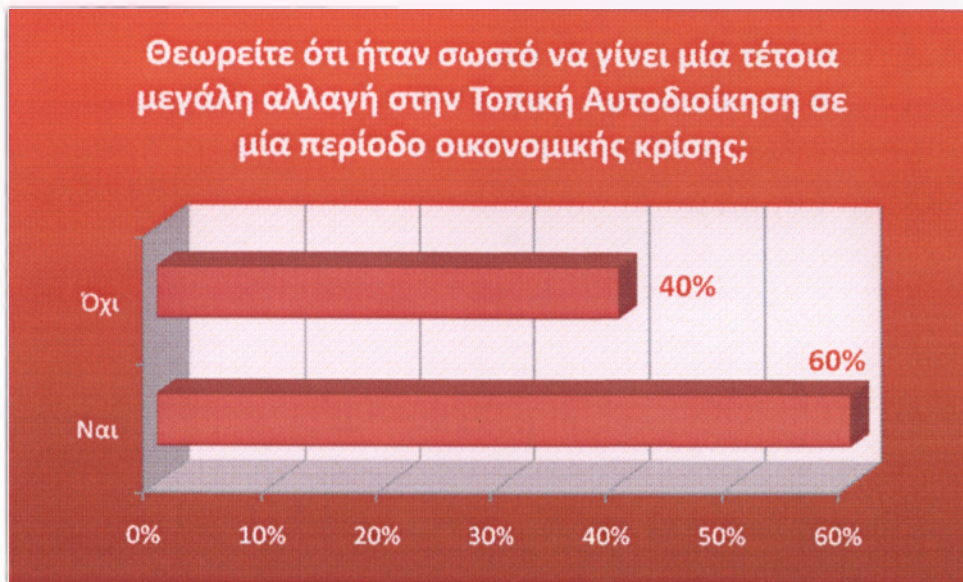
Διαπιστώνουμε από το διάγραμμα 5.16, ότι όλοι οι αιρετοί που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι έχουν γίνει αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου με την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.17: Η νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση

Από το διάγραμμα 5.17 συμπεραίνουμε ότι όλοι οι ερωτηθέντες είναι υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

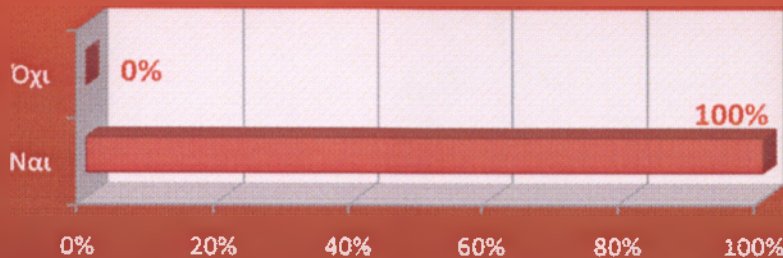

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 5.18: Η περίοδος εφαρμογής της Μεταρρύθμισης

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.18, οι περισσότεροι από τους μισούς αιρετούς (60%) θεωρούν ότι ήταν σωστό να γίνει μια τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης. Το υπόλοιπο 40% θεωρεί ότι ήταν λάθος.

Πιστεύετε ότι ο μηχανισμός υποστήριξης που παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για τη μετάβαση στον «Καλλικράτη», θα φέρει θετικά αποτελέσματα στους νέους δήμους;

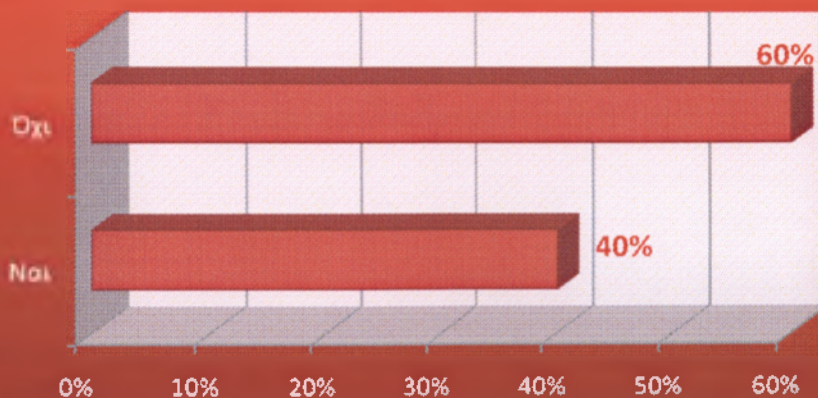

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.19: Μηχανισμός υποστήριξης για τον «Καλλικράτη»

Όλοι οι αιρετοί όπως φαίνεται στο διάγραμμα 5.19, πιστεύουν ότι ο μηχανισμός υποστήριξης που παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για τη μετάβαση στον «Καλλικράτη», θα φέρει θετικά αποτελέσματα στους νέους δήμους.

Είστε σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχιών;

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.20: Κατάργηση Νομαρχιών

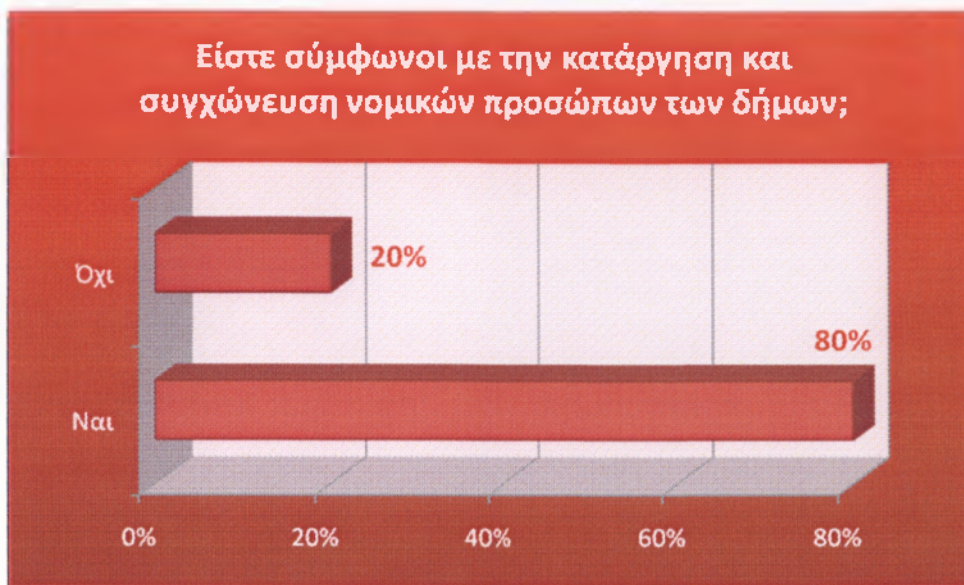
Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.20, λίγο πιο πάνω από τους μισούς αιρετούς (60%) δεν είναι σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχιών. Το υπόλοιπο 40% συμφωνεί με αυτή την απόφαση.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 5.21: Κάλυψη υπηρεσιών

Όπως είδαμε στο παραπάνω διάγραμμα, οι περισσότεροι αιρετοί δεν ήταν σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχιών. Παρόλα αυτά, το 70% πιστεύει ότι οι Περιφέρειες και οι Δήμοι, καλύπτουν τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι Νομαρχίες. Υπάρχει όμως και ένα 30% που δεν το πιστεύει αυτό.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5.22: Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων των δήμων

Στο διάγραμμα 5.22 παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι αιρετοί (80%), συμφωνούν με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων των δήμων, σε αντίθεση με ένα 20% που δεν είναι σύμφωνοι.

Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στον Δήμο Αρταίων. Μέσα από την έρευνα μπορέσαμε να μάθουμε αρκετά για την εφαρμογή του «Καλλικράτη» στον Δήμο Αρταίων, τα οποία και αναλύονται παρακάτω.

Όσο αφορά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στους δημότες:

- ✓ Το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτών (40%), θεωρεί πως το σημαντικότερο τοπικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο νέος Δήμος είναι η καθαριότητα δηλαδή τα σκουπίδια. Το αμέσως επόμενο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η περιοχή είναι οι υποδομές (δρόμοι).
- ✓ Η κοινωνική πολιτική θεωρείται από τους περισσότερους δημότες ότι πρέπει να βελτιωθεί για να γίνει καλύτερη η κατάσταση του νέου Δήμου Αρταίων. Επίσης πρέπει να γίνουν έργα στον τομέα της ποιότητας ζωής π.χ. στην καθαριότητα. Αλλά και στο δομημένο περιβάλλον δηλαδή οι κτιριακές υποδομές.
- ✓ Ένας μεγάλος αριθμός δημοτών είναι ενημερωμένος για την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση.
- ✓ Παρόλα αυτά το μεγαλύτερο ποσοστό δεν γνωρίζει ποιοι είναι οι δήμοι που ενώθηκαν με τον Δήμο Αρταίων.
- ✓ Λίγο περισσότεροι από τους μισούς δημότες που ερωτήθηκαν είναι υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- ✓ Αλλά δεν θεωρούν ότι ήταν σωστό να γίνει μια τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης.

- ✓ Τέλος σχεδόν όλοι οι δημότες που ερωτήθηκαν, δεν έχουν καταλάβει κάποια διαφορά στον τρόπο που παρέχονται οι υπηρεσίες μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

Όσο αφορά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στους αιρετούς:

- ✓ Το 80% των αιρετών που ερωτήθηκε έχει λάβει μέρος στα επιμορφωτικά προγράμματα για τον «Καλλικράτη». Υπάρχει όμως και ένα 20% που δυστυχώς δεν έχει λάβει μέρος.
- ✓ Όλοι οι αιρετοί που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι έχουν γίνει αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου με την εφαρμογή του «Καλλικράτη».
- ✓ Όλοι οι αιρετοί είναι υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- ✓ Οι περισσότεροι από τους μισούς αιρετούς θεωρούν ότι ήταν σωστό να γίνει μια τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης.
- ✓ Όλοι οι αιρετοί πιστεύουν ότι ο μηχανισμός υποστήριξης που παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για τη μετάβαση στον «Καλλικράτη», θα φέρει θετικά αποτελέσματα στους νέους δήμους.
- ✓ Λίγο πιο πάνω από τους μισούς αιρετούς δεν είναι σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχιών.
- ✓ Παρόλα αυτά, το 70% πιστεύει ότι οι Περιφέρειες και οι Δήμοι, καλύπτουν τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι Νομαρχίες.
- ✓ Οι περισσότεροι αιρετοί συμφωνούν με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων των δήμων.

Το γενικό συμπέρασμα που βγαίνει από την παραπάνω έρευνα είναι ότι οι πολίτες είναι αρκετά διχασμένοι με τον «Καλλικράτη». Από τη μία περιμένουν και ελπίζουν να δουν αλλαγές στον Δήμο τους από την εφαρμογή του προγράμματος, από την άλλη δεν ξέρουν κατά πόσο μία τέτοια αλλαγή πρέπει να γίνει σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης. Προς το παρόν δεν έχουν μπορέσει να δουν κάποια αλλαγή τόσο στις παρεχόμενες υπηρεσίες του νέου Δήμου, όσο και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος Αρταίων όπως η καθαριότητα και οι υποδομές.

Από την άλλη πλευρά, αυτή των αιρετών, τα πράγματα είναι πιο αισιόδοξα όπως φαίνονται και από τις απαντήσεις τους. Οι περισσότεροι έχουν λάβει μέρος στα επιμορφωτικά προγράμματα για τον «Καλλικράτη», που σημαίνει ότι ήταν έτοιμοι να υποδεχτούν τις αλλαγές της οργανωτικής δομής. Επίσης γνωρίζοντας ότι η Μεταρρύθμιση θα επιφέρει οικονομική ενίσχυση στους δήμους, είναι σύμφωνοι με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων.

Όπως αναφέρεται και στον Δικτυακό Τύπο Διαβουλεύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, αποκέντρωσης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, *«αποτελεί κοινή συνείδηση όλων των Ελλήνων πολιτών ότι είναι όσο ποτέ άλλοτε επιτακτική η ριζική, δομική αλλαγή του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί το κράτος, η διοίκηση και η αυτοδιοίκηση στη χώρα μας. Είναι αναγκαίος ένας συνολικός επανασχεδιασμός, με εσωτερική συνοχή και συνέπεια, στηριγμένος στη βάση μιας ολοκληρωμένης μελέτης, που θέτει ως επίκεντρο την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των αναγκών του πολίτη και δίνει νέα αναπτυξιακή ώθηση στο κράτος»*.

Βιβλιογραφία

1. **Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης, (2010)**, «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Αρχές νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης, 10 Ιανουαρίου, Αθήνα.
2. **Κουτρούλης, Χ., (2008)**, «Μικρή ιστορία της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης», ΑΤΕΙ Κρήτης, Ηράκλειο, διαθέσιμο επίσης στο <http://www.teicrete.gr/users/kutrulis/Crete/Gen-info/istoria-dimon.htm>
3. **Νάστος, Ε.Γ., (2010)**, «Ιστορική εξέλιξη του θεσμού της ΤΑ», *Περισκόπιο*, Αμύνταιο, Φλώρινα.
4. **Ν. 1622, (1986)**, «*Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη - Δημοκρατικός Προγραμματισμός*», ΦΕΚ 92, τεύχος Α΄, 14 Ιουλίου, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.
5. **Ν. 2503, (1997)**, «*Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις*», ΦΕΚ 107, τεύχος Α΄, 30 Μαΐου, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.
6. **Ν. 3852, (2010)**, «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης*», ΦΕΚ 87 τεύχος Α΄, 07 Ιουνίου, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.
7. **Π.Δ. 51, (1987)**, «*Καθορισμός των Περιφερειών της Χώρας για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της Περιφερειακής Ανάπτυξης*», ΦΕΚ 26, τεύχος Α΄, 06 Μαρτίου, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

8. Υπουργείο Εσωτερικών, αποκέντρωσης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, (2010), «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων του σχεδίου νόμου: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Αθήνα.
9. Ανώνυμος, (2010), «Σχέδιο Καλλικράτης: Διαβάστε όλο το σχέδιο νόμου», Ιανουάριος, ανάκτηση από: <http://www.madata.gr/epikairoτητα/politics/49623.html>
10. Ανώνυμος, (2010), «Καλλικράτης»: Όλες οι αρμοδιότητες στους Δήμους, *Attica Free Press*, 27 Μαρτίου, Αθήνα, επίσης διαθέσιμο στο <http://www.atticafreepress.gr>
11. Ανώνυμος, (2010), Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων του «Καλλικράτη», ανάκτηση από: www.e-aftodioikisi.gr
12. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
13. <http://www.perifereies.gov.gr>
14. <http://el.wikipedia.org>
15. <http://www.arta.gr/index.html>
16. <http://www.lexovitis.gr>

Παράρτημα I

Ερωτηματολόγιο

Για τους πολίτες

1. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία:

Έως 18 ετών

Από 19 – 30 ετών

Από 31 – 40 ετών

Από 41 – 50 ετών

Από 51 ετών και πάνω

3. Μορφωτικό επίπεδο:

Απόφοιτος Λυκείου

Απόφοιτος ΙΕΚ

Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού

4. Επάγγελμα:

Δημόσιος Υπάλληλος

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Ελεύθερος επαγγελματίας

Συνταξιούχος
Φοιτητής / μαθητής
Νοικοκυρά
Άνεργος

5. Ποια νομίζετε ότι είναι τα σημαντικότερα τοπικά προβλήματα της περιοχής σας;

6. Ποια έργα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνουν για την βελτίωση της γενικής κατάστασης του νέου Δήμου Αρταίων (μετά τον Καλλικράτη);

Φυσικό περιβάλλον (π.χ. πράσινο)
Δομημένο περιβάλλον (π.χ. κτιριακές υποδομές, δρόμοι)
Ποιότητα ζωής (π.χ. καθαριότητα)
Κοινωνική πολιτική (π.χ. υγεία)
Αθλητισμός – παιδεία
Πολιτισμός

7. Είστε ενημερωμένος για την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης»;

Ναι
Όχι

8. Γνωρίζετε ποιοι δήμοι ενώθηκαν με τον Δήμο Αρταίων;

Ναι
Όχι

9. Είστε υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης»;

Ναι
Όχι

10. Θεωρείτε ότι ήταν σωστό να γίνει μία τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης;

Ναι

Όχι

11. Σαν δημότης του Δήμου Αρταίων, έχετε καταλάβει κάποια διαφορά στον τρόπο που σας παρέχονται οι υπηρεσίες, μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη»;

Ναι

Όχι

Για τους αιρετούς

1. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία:

Από 18 – 30 ετών

Από 31 – 40 ετών

Από 41 – 50 ετών

Από 51 ετών και πάνω

3. Μορφωτικό επίπεδο:

Απόφοιτος Λυκείου

Απόφοιτος ΙΕΚ

Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού

4. Λάβατε μέρος στα επιμορφωτικά προγράμματα των αιρετών για τον «Καλλικράτη»;

Ναι

Όχι

5. Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη», υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου σας;

Ναι

Όχι

6. Είστε υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης»;

Ναι

Όχι

7. Θεωρείτε ότι ήταν σωστό να γίνει μία τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης;

Ναι

Όχι

8. Πιστεύετε ότι ο μηχανισμός υποστήριξης που παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για τη μετάβαση στον «Καλλικράτη», θα φέρει θετικά αποτελέσματα στους νέους δήμους;

Ναι

Όχι

9. Είστε σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχών;

Ναι

Όχι

10. Πιστεύετε ότι οι Περιφέρειες και οι νέοι δήμοι καλύπτουν τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι Νομαρχίες;

Αρκετά

Περίπου

Καθόλου

11. Είστε σύμφωνοι με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων των δήμων;

Ναι

Όχι

Παράρτημα II

Απαντήσεις Ερωτηματολογίου

Απαντήσεις δημοτών

Ερώτηση 1^η

Φύλο	Άνδρας	18	60%
	Γυναίκα	12	40%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 2^η

Ηλικία	Έως 18 ετών	3	10%
	Από 19 – 30 ετών	5	17%
	Από 31 – 40 ετών	11	37%
	Από 41 – 50 ετών	9	30%
	Από 51 ετών και πάνω	2	7%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 3^η

Μορφωτικό επίπεδο	Απόφοιτος Λυκείου	18	60%
	Απόφοιτος ΙΕΚ	0	0%
	Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ	12	40%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού	0	0%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 4^η

Επάγγελμα	Δημόσιος Υπάλληλος	4	13%
	Ιδιωτικός Υπάλληλος	11	37%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	3	10%
	Συνταξιούχος	7	23%
	Φοιτητής / μαθητής	0	0%
	Νοικοκυρά	3	10%
	Άνεργος	2	7%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 5^η

Ποια νομίζετε ότι είναι τα σημαντικότερα τοπικά προβλήματα της περιοχής σας;	Καθαριότητα (Σκουπίδια)	12	40%
	Υποδομές (Δρόμοι)	10	33%
	Έλλειψη πρασίνου	2	7%
	Μη ανάδειξη του τόπου	6	20%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 6^η

Ποια έργα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνουν για την βελτίωση της γενικής κατάστασης του νέου Δήμου Αρταίων (μετά τον Καλλικράτη);	Φυσικό περιβάλλον (π.χ. πράσινο)	4	13%
	Δομημένο περιβάλλον (π.χ. κτιριακές υποδομές, δρόμοι)	6	20%
	Ποιότητα ζωής (π.χ. καθαριότητα)	7	23%
	Κοινωνική πολιτική (π.χ. υγεία)	10	33%
	Αθλητισμός – παιδεία	2	7%
	Πολιτισμός	1	3%
	Σύνολο	30	100%
Σύνολο			

Ερώτηση 7^η

Είστε ενημερωμένος για την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης»;	Ναι	24	80%
	Όχι	6	20%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 8^η

Γνωρίζετε ποιοι δήμοι ενώθηκαν με τον Δήμο Αρταίων;	Ναι	8	27%
	Όχι	22	73%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 9^η

Είστε υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης»;			
	Ναι	19	63%
	Όχι	11	37%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 10^η

Θεωρείτε ότι ήταν σωστό να γίνει μία τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης;			
	Ναι	4	13%
	Όχι	26	87%
Σύνολο		30	100%

Ερώτηση 11^η

Σαν δημότης του Δήμου Αρταίων, έχετε καταλάβει κάποια διαφορά στον τρόπο που σας παρέχονται οι υπηρεσίες, μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη»;			
	Ναι	2	7%
	Όχι	28	93%
Σύνολο		30	100%

Απαντήσεις Αιρετών

Ερώτηση 1^η

Φύλο	Άνδρας	7	70%
	Γυναίκα	3	30%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 2^η

Ηλικία	Από 18 – 30 ετών	0	0%
	Από 31 – 40 ετών	7	70%
	Από 41 – 50 ετών	3	30%
	Από 51 ετών και πάνω	0	0%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 3^η

Μορφωτικό επίπεδο	Απόφοιτος Λυκείου	0	0%
	Απόφοιτος ΙΕΚ	0	0%
	Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ	9	90%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού	1	10%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 4^η

Λάβατε μέρος στα επιμορφωτικά προγράμματα των αιρετών για τον «Καλλικράτη»;	Ναι	8	80%
	Όχι	2	20%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 5^η

Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη», υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες του Δήμου σας;	Ναι	10	100%
	Όχι	0	0%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 6^η

Είστε υπέρ της νέας Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης»;	Ναι	10	100%
	Όχι	0	0%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 7^η

Θεωρείτε ότι ήταν σωστό να γίνει μία τέτοια μεγάλη αλλαγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης;	Ναι	6	60%
	Όχι	4	40%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 8^η

Πιστεύετε ότι ο μηχανισμός υποστήριξης που παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για τη μετάβαση στον «Καλλικράτη», θα φέρει θετικά αποτελέσματα στους νέους δήμους;	Ναι	10	100%
	Όχι	0	0%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 9^η

Είστε σύμφωνοι με την κατάργηση των Νομαρχών;	Ναι	4	40%
	Όχι	6	60%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 10^η

Πιστεύετε ότι οι Περιφέρειες και οι νέοι δήμοι καλύπτουν τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι Νομαρχίες;			
	Αρκετά	7	70%
	Περίπου	3	30%
	Καθόλου	0	0%
Σύνολο		10	100%

Ερώτηση 11^η

Είστε σύμφωνοι με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων των δήμων;			
	Ναι	8	80%
	Όχι	2	20%
Σύνολο		10	100%